

Draci a jejich pojetí.

Diplomová práce

Studijní program: M7503 – Učitelství pro základní školy
Studijní obor: 7503T047 – Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Autor práce: Lenka Tirpáková
Vedoucí práce: Mgr. A. Lucrezia Škaloudová - Puchmajerová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Tirpáková**
Osobní číslo: **P10000902**
Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy**
Studijní obor: **Učitelství pro 1. stupeň základní školy**
Název tématu: **Draci a jejich pojetí.**
Zadávací katedra: **Katedra primárního vzdělávání**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je vytvořit metodickou řadu na téma Draci ve výtvarné výchově a pracovních činnostech s dalšími možnostmi propojení do hudební, dramatické či literární výchovy, ale také do matematiky.

Cílem této práce je ukázat, jak široká a zajímavá oblast toto téma může být.

Měla by předvést konkrétní náměty s návody, jak lze s tímto tématem s dětmi pracovat.

Součástí diplomové práce bude fotodokumentace zrealizovaných nejen výtvarných prací na toto téma.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Balej, Jan,1928-. Draci z celého světa. Jan Balej ; [Ilustrace Vilém Balej]. Vyd.1. Praha : Magnet-Press, 1994. 69 s.,[32] s.příl.: il.M/III. ISBN 80-85847-06-X.

ROESELOVÁ, V. Techniky ve Vv. Praha: Sarah, 1996. 241s. ISBN 80- 902267-1-X.

PROCHÁZKA,Vladimír, Už to jezdí, létá, pluje.Albatros, 1968. 220 stran.ISBN 13-158-68.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. A. Lucrezia Škaloudová - Puchmajerová
Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání diplomové práce:

6. prosince 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

20. dubna 2015

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PaedDr. Jaroslav Perný, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 10. prosince 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současné čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych co nejupřímněji poděkovat paní Mgr. A. Lucrezii Škaloudové – Puchmajerové, za její odbornou pomoc, cenné rady a vstřícnost při vedení mé diplomové práce.

Zároveň bych chtěla poděkovat celé své rodině, především manželovi a synovi za neustálou láskyplnou podporu. Svým blízkým za pomoc, trpělivost a stálou podporu.

Anotace

Cílem mé diplomové práce je ukázat, jak lze uchopit jedno téma a zapracovat jej do výuky po celý školní rok. Cílová skupina jsou žáci 1.stupně.

Není jednoduché vybrat téma, které by zaujalo všechny žáky. Proto zjišťuji zájmy dětí, opírám se o jejich možnosti a schopnosti.

Následně se snažím zařadit téma do všech výukových oblastí, probudit u dětí zájem o vyhledávání informací, tvůrčí činnost, zájem o literaturu a ukázat, jak širokou škálu materiálů můžeme k této práci využít.

V teoretické části se zaměřuji na historii týkající se draků, dále pak na materiální a výrobní možnosti.

V praktické části již představuji konkrétní náměty s návody, jak s dílem dále pracovat. Součástí je fotodokumentace zrealizovaných prací.

Klíčová slova: pracovní činnosti, výtvarná výchova, výtvarné techniky, výtvarný materiál, papír, drak.

Annotation

The aim of my work is to show how one topic can be used in the lessons throughout an entire school year. The target group are pupils from lower primary school. It is not easy to choose a topic that all of the students would be interested in.

That is why I get to know the kids interests and also have in mind their opportunities and abilities. After wards I am trying to include the topic into the full field of their study as well as engage children's interest in searching informations, their creative activity and interest in literature. Also I want to show how big range of materials can be used for this kind of work.

In the theoretical part I am focusing on history of dragons more over their material and producing possibilities.

In the practical part I am introducing specific topics along with tutorials about how to continue with work on the dragons. There is also included fotodocumentation of already finished pieces.

Keywords: work, art education, art techniques, art material, paper, dragon.

Obsah

ÚVOD	10
1. TEORETICKÁ ČÁST	13
1.1 Co je to drak?	13
1.3 Drak v mytologii	21
1.3.1 Původ draků	21
1.3.2 Postavení draka v dějinách	21
1.3.3 Draci východní	22
1.3.4 Draci západní	29
1.3.5 Dračí toulky po Čechách	29
1.3.6 Kde draky viděti	31
2. PRAKTICKÁ ČÁST	32
2.1 1.ročník	33
2.2 2.ročník	39
2.3 3.ročník	44
2.4 4. Ročník	51
2.5 5.ročník	55
3. SHRNUTÍ DRAČÍHO PUTOVÁNÍ	67
ZÁVĚR	69
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	71
Seznam příloh	73

Seznam obrázků

Obrázek 1– Glaurung	14
Obrázek 2 – Drak počtář 1.....	18
Obrázek 3 – Drak počtář 2.....	18
Obrázek 4 – Drak počtář 3.....	18
Obrázek 5 - Drak počtář 4	18
Obrázek 6 – Dračí křídlo 1	19
Obrázek 7 – Dračí křídlo 2	19
Obrázek 8 - Kladrubský drak dříve	30
Obrázek 9 – Kladrubský drak nyní.....	30
Obrázek 10 – Stojan na tužky	73
Obrázek 11 – Dračí masopust.....	76
Obrázek 12 – Dračí počty 1.....	77
Obrázek 13 – Dračí počty 2.....	77
Obrázek 14 - Oslava Nového roku.....	78
Obrázek 15 – Dračí putování 1.....	79
Obrázek 16 – Dračí putování 2.....	79
Obrázek 17 – Dračí oko	80
Obrázek 18 – Dračí oko NÁHRDELNÍK.....	80
Obrázek 19 – Odkud vítr fouká ONI-JÓŠÓ.....	81
Obrázek 20 – Divadelní maska.....	82
Obrázek 21 – Jak ubíhá dračí čas	84
Obrázek 22– Nalinkuj si draka 1.....	85
Obrázek 23 - Nalinkuj si draka 3	85

Obrázek 24 - Nalinkuj si draka 2	85
Obrázek 25 - Nalinkuj si draka 4	85
Obrázek 26 - Závěsná ozdoba.....	86
Obrázek 27 - Závojnata není pouze ryba.....	87
Obrázek 28 - Vyšivaný obrázek.....	88
Obrázek 29 - Obrázek ke Dni otců.....	89
Obrázek 30 - Znak mého města – MAČIDŽIRUŠ 1I.....	90
Obrázek 31 - Znak mého města – MAČIDŽIRUŠI 2.....	90
Obrázek 32 - Jin-Jang.....	91
Obrázek 33 - Jin-Jang SYMBOL SÍLY.....	92
Obrázek 34 - Jin-Jang.....	93
Obrázek 35 - Pětihlavý drak počtář.....	94
Obrázek 36 - Vodní draci u Kolína.....	95
Obrázek 37 - Draci a kapři JÁ A MOJE RODINA.....	97
Obrázek 38 - Narozeninový drak.....	98
Obrázek 39 - Vitráž.....	100

ÚVOD

Ve své diplomové práci bych chtěla ukázat, že draci nemusí být vždy spojeni pouze s podzimem a s jejich pouštěním ve větru. Že pouštění draků není ve světě polozapomenutou zábavou pouze malých kluků. Není to jen zábava, ale také plnohodnotný sport spojený se silou, hbitostí a postřehem.

Jako učitelka 1. stupně jsem nucena neustále promýšlet témata do výuky. Snažím se o kreativní pojetí, a to nejen hodin pracovních činností. Mým cílem je každoročně zpracovat do výuky jednu oblast, která nás pak provází delší časový úsek, nejlépe celý školní rok. Jelikož jsme jako škola zapojeni do různých sběrových aktivit, nebráním se při našich výtvarných činnostech ani práci s odpadovým či přírodním materiálem. S jednotlivými třídami se věnujeme nejen výtvarným, ale také výchovným činnostem.

Žáci získají větší rozhled a nahlédnou tak mnohdy do oblastí, do kterých bychom se v běžné hodině nedostali.

V hodinách pracovních činností se snažíme o výtvary nejen estetické, ale také účelné. Děti jsou vedeny k samostatnosti, kreativitě, úctě a zodpovědnosti. Žáci se také učí svá díla hodnotit.

Hlavním motivem k napsání této práce je mé zaujetí k pohádkami a pohádkovým bytostem, ať už ze zvířecí či lidské říše. Vždyť čím se dětem nejlépe přiblížit než tím, co je jim nejbližší, a to pohádkou. Každý z nás si jistě vybaví draky, se kterými bojují udatní princové. S drakem jsou také spojeny čínské národy, ale málokdo ví, že i v naší, české zemi se setkáme s místy, která jsou mýticky protkána dračími nitkami.

A tímto vznikl projekt „Draci ve výtvarné výchově a pracovních činnostech s propojením do hudební, dramatické či literární výchovy, ale také do matematiky“, který se zaměřuje na hlubší seznámení žáků s dračími pověstmi a prací s nimi.

A proč metodická řada? Jednoduchá odpověď. Metodická řada vede žáky ke zvládnutí výtvarné techniky, postupu nebo samotného procesu v jednotlivých krocích. Tyto kroky vyplývají jeden z druhého, až dojde k vyvrcholení celé práce. Z toho poté vyplývá tematicky zaměřená řada, kdy zkoumáme námět z různých úhlů, v různých krocích a více se ponoříme do dané tematiky.

Není jednoduché vymyslet takový projekt, který by působil na široký okruh žáků, nejenom ve smyslu tvorby, ale také v dalších aktivitách.

Neustále si kladu otázky: Na kolik se žáci seznámí s dračí problematikou? Do jaké míry se mi daří žáky zaujmout a motivovat k dalšímu bádání a dalšímu kreativnímu tvoření?

Pokud bych svůj záměr chtěla praktikovat pouze v hodinách výtvarné výchovy či pracovních činností, nemohla bychom tvořit v takovém rozměru, jaký si představuji. Z hlediska časové dotace se jedná o velmi krátkou dobu, která je věnována výtvarné činnosti dětí. Proto svůj záměr rozšiřuji i na užití v předmětech ostatních. Díky tomu, že vyučuji výtvarnou výchovu a pracovní činnosti ve všech třídách naší malotřídní školy, mohu se této bohubilé činnosti věnovat a rozvíjet ji i v dalších předmětech.

Výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura. Ve výuce vedeme žáky k tomu, aby chápali umění a kulturu jako neoddělitelnou součást lidské existence.

Je postavena především na tvůrčích činnostech. Žáci 1. stupně jsou seznamováni prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. Děti se s nimi učí pracovat a užívat je co by prostředky k sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly. Vzhledem ke svému věku se učí chápat jejich podstatu a sledovat, rozpoznávat a interpretovat výpovědi sdělované uměleckým dílem.

Tyto činnosti umožňují žákům rozvíjet a uplatňovat své vnímání, myšlení, cítění, prožívání, fantazii a představivost. Vedeme žáky k tomu, aby postupovali tvořivě. Tvořivý přístup vychází z dosavadní aktuální zkušenosti každého jedince.

Svémi díly se žák podílí na výzdobě třídy a školy. Účastní se také různých výtvarných soutěží podle konkrétních nabídek a možností zapojení školy.

Vzdělávání v této oblasti přináší estetický účinek, dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu, k sobě samému i k okolnímu světu. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny činnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím linie, tvaru, barvy, gesta apod.

Proč tedy nevyužít desetihlavého draka ke slovním druhům a sedmihlavého na pádové otázky? A ty mašle dračí k násobilce stačí! Užití jemné motoriky při skládání početních příkladů. V hudební a dramatické výchově jde o pohybové ztvárnění situace či podstaty příběhu a vcítění se do role.

Je velmi důležité stanovit si cíle a výstupy, kterých chci společně se žáky dosáhnout. Abych mohla tyto cíle kontrolovat, musím si stanovit výstupy.

Zaměstnat žáky tak, aby je činnost bavila. Zaměstnat žáky tak, aby čas, který práci věnují, byl plně využit. Vést žáky k rozvíjení dosavadních činností. Důležitá součást výchovného vzdělávání je rozvíjení klíčových kompetencí. Jedná se o klíčové kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní.

Má práce je rozdělena do dvou částí. První část je teoretická, ve které se budu věnovat dračí historii, výrobě a materiálu. Náplní druhé části je samotný obsah, tj. náměty do hodin a ukázky prací žáků.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Co je to drak?

Draci jsou v dnešní době známí snad každému a někdo si je zařazuje do mýtů a legend, jiný jako smysl zábavy, jiný pouze do fantastické literatury. Málokdo ale ví, že draků je více druhů a liší se svým pojetím podle kultury a mýtů odkud vzešli, ale mnohé však mají společného. Snad každému se při zaslechnutí slova „drak“ vybaví velký šupinatý (ne)tvor s křídly a chrlící oheň.

A jak to vidí děti: metoda brainstorming CO JE TO DRAK? Jak se liší představa dětí v různých ročnících (1.-5.ročník ZŠ)

Co dítě, to jiný názor, co věk, to jiný názor. Samozřejmě se liší také pohlaví žáků. Dívky vidí draka jako netvora, princeznožrouta, okřídlenou potvoru, zubatce, ničitele, kdežto chlapci jej berou za bytost s velkou silou, mužností, nazývají jej strachobludou, ohňochrličem, temnotvorem, sluncebojem, stínoběžcem, temnočepelí, štítohrudím, obrněncem, krvemorem, kralozhoubou, vejcorodcem, šupináčem

Díky této metodě můžeme u dětí rozvíjet nejen cit pro jazyk, ale také jazykovou tvorbu, kombinaci slov, spojování slov, vytváření slov nových. Toto téma vybízí k určování mluvnických kategorií u nově vzniklých slov (Viz Pracovní list č. 25).

V dnešní době je představa draků příliš stejnorodá a rozmanitost dračích typů a druhů přehlušilo to, co nám „vtloukají do hlavy“ moderní spisovatelé fantasy a filmaři.

Proto chceme dračí problematiku přiblížit žákům i z jiných úhlů. Samotná aktivita, kterou se příznivci draků zaobírají, se nazývá „drakologie“. Drakologové jsou tedy vědci, zabývající se nejen chováním, ale také stavbou těla. A my můžeme nyní poskytnout žákům tento post,

být minimálně jeden školní rok drakologem, jako byl Motse Saint nebo John Ronald Reuel Tolkien či drakobijcem, jako byl v Tolkienově legendě Earendil Námořník.

Námět k práci: zobrazení souhvězdí Draco – černý papír, žlutá víčka od pet lahve propíchnutá špendlíkem, žlutá x bílá pastelka na dokreslení souhvězdí.

Samotné práci předchází čtení legendy o Ancalogovi Černém, jenž byl „největší drak“. Tolkien jej dostatečně ve své knize nepopsal, proto zde má fantazie poměrně volnou uzdu.

Tolkienovo dílo Túrín Turambar a Glaurung seznamuje s drakem nemajícím křídla, plazícím se po zemi.

A takto si jej děti představují.

Obrázek 1– Glaurung

Námět k práci: Vlastní popis textu

Glaurung byl drak stvořený v Angbandu, Melkorově pevnosti, jako jeho služebník a jeden z velitelů armády.

Poprvé vstoupil do dějin ve "Slavné bitvě" ale ještě neměl vyvinutý pancíř, takže ho lučištníci zahnali zpět do Angbandu, kde vyčkával a regeneroval se.

Později, už s plně vyvinutým pancířem, se objevil v "Bitvě náhlého pla-

mene", kde se mu podařilo s pomocí angbandské armády prorazit obklíčení. Poté v "Bitvě nespočetných slz", když už Melkorovo vojsko skoro prohrálo, se mu s pomocí zrady divokých "východňanů" (lidí, kteří zradili elfy a přidali se na stranu Melkora) podařilo otočit průběh a následně i výsledek bitvy. Ale zaplatil za to vlastním, hodně vážným poraněním na břicho.

Z toho se zotavoval celých dvacet let. Ale po jeho uzdravení byl ještě odhodlanější zničit elfy, lidi a trpaslíky jednou pro vždy.

Nedlouho poté se střetnul s Túrinem, na kterého využil svoji schopnost k jeho dezorientaci a změny jeho chování, čímž neudělal to, co původně zamýšlel (zachránit elfy před útokem) a běžel pryč.

Konec Glaurunga nastal, když chtěl zlikvidovat zbytky přeživších elfů a Túrin ho tam potkal, shodil ho do koryta řeky a rozpáral mu břicho, čímž ho usmrtil. A to je konec všemocného otce draků, nepřítele elfů.¹

„V popředí toho ohně přicházel zlatý Glaurung, otec draků, v celé své síle...“
(Tolkien, J. *Silmarillion*, str. 131)

V této legendě se také objevuje „kouzlo dračích očí“, které byly námětem na dárek pro maminku ke Dni matek (Viz Pracovní list č. 7).

Říká se, že ten, kdo pohlédne drakovi do očí, je zcela v jeho moci. Proto darováním náhrdelníku symbolizujícím dračí oko děti dávají mamince k svátku příslib ochoty, pomoci a lásky.

Každý tedy určitě zná draky, nejen tu papírovou hračku, ale i mytologického či pohádkového draka, který pronikl i do běžné řeči ve frázích (např. je do práce jako drak, je to na draka).

Drak je mytologické stvoření, které má mnohdy magické nebo duchovní vlastnosti. V češtině bývá označován také jako saň. Mezi tě-

¹ (TOLKIEN, J. *Silmarillion: Mýty a legendy Středozemě*)

mito bytostmi je rozdíl. Drak je tvor dvounohý, chrlící oheň. Oproti němu saň mívá zpravidla nohy čtyři a oheň nechrlí.

Mnozí žáci, převážně chlapci, se s draky setkávají při hraní her, či čtení knih. Obklopuje je tak jakýsi fantasy svět. Popisují je jako tvory obrovské, silné, podobné plazům nebo hadům.

Není jim tak cizí slovo drak v různých jazycích – anglicky dragon, německy drache, latinsky draco – pochází z řeckého drakón, což znamená had obrovské velikosti.²

²<https://cs.wikipedia.org/wiki/Drak>

1.2 Vzhled draka

Každé dračí „plemeno“ se liší vzhledem. Nelze totiž vytvořit naprosto shodného draka, neboť škála barev je opravdu široká. Samotný tvar a podoby prošly také v průběhu dějin mnoha proměnami. Máme draky beznohé, plazy, poté čtyřnohé, vycházející z krokodýla nebo varana. A to je jeden z důvodů, proč nás práce na tomto tématu baví, naplňuje, uspokojuje. Barevnost, různorodost tvarů, výrazů, podob, která je nám umožněna, poskytuje všem autorům spoustu možností k sebevyjádření. Odlišnost najedeme také ve velikosti dračích stvoření. Proto každé dílo je jiné, má odlišnou výrazovou hodnotu, liší se také způsob prezentace.

Co se týče počtu hlav i to je různé v závislosti na kultuře, typu a účelu draka. I zde máme možnost různého vyžití a využití. Nejen od počtu hlav se odvíjí zpracování jednotlivých tematicky zaměřených celků. Není tedy přesně dáno, kolik který musí mít hlav. Orientální mívají většinou jednu, kdežto západní od dvou do sta. Malé růžky nejrůznějších tvarů pak mohou zdobit tyto hlavy.

V pohádkách Karla Jaromíra Erbena se děti dočtou o dvanáctihlavém drakovi, který byl udolán zvířaty, poslanými princem Bajajou.

Námět k práci

12 hlav různě očíslovaných poslouží k jednoduchým matematickým počtům. Rozvíjí u dětí fantazii, jemnou motoriku.

Úkol č. 1

Seřaď čísla 1-12 za sebou. (Viz obr. 2, obr. 3)

Úkol č. 2

Přečti správně číslo. Urči kolik má jednotek, stovek či desítek. (Viz obr. 4, obr. 5)

Úkol č. 3

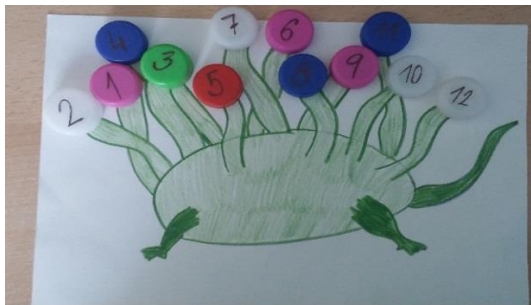
Doplň číslo podle diktátu.

Úkol č. 4

Sečti uvedená čísla (sčítání z paměti).

Obrázek 2 – Drak počtář 1

Obrázek 3 – Drak počtář 2

Obrázek 4 – Drak počtář 3

Obrázek 5 - Drak počtář 4

Ocasy bývají většinou dlouhé, pokryté šupinami, zřídka peřím, zakončeným ostny. Jedno mají ale společné, a to jsou křídla. Veliká, připomínající křídla netopýrů. Zajímavostí může být určitá podobnost s dinosaury, krokodýly nebo baziliškem.

Námět k práci

Z jedné strany hrubé, hýřící barvami, z druhé hebké, jakoby plyšové... i takto si děti představují dračí křídla. Dokázaly to znázornit pomocí voskovek, tavnou pistolí přichycených na čtvrtce. Poté zahřátých fénem. Roztavené voskovky vytváří nádherné barevné kompozice. Na rubové straně je poté dokresba sametově hebkých dračích křídel. Mastnota voskovek dodává křídlům hedvábný vzhled.

Obrázek 6 – Dračí křídlo 1

Obrázek 7 – Dračí křídlo 2

Draci evokují různé představy, emoce, vzpomínky. Děti tak mají možnost pracovat se světem fantazie. Protože ve světě pohádek nic není nemožné, děti se zde cítí bezpečně. Žádný jejich výtvor není hodnocen špatně či vyřazen od prací ostatních. Díky těmto aktivitám rozvíjíme emoce, komunikativnost, sociální cítění u dětí.

Tento mýtický tvor se vyskytuje v pověstech, pohádkách a lidových příbězích v různých kulturách. Někdy jsou to přátelští tvorové, kteří dokonce pomáhají, jako Dráček Mráček v příbězích od Daniely Krolupperové. Autorka má k dětem velmi blízko, vypráví poutavé, napínavé a naučné příběhy. Jednoduchý text, který děti motivuje a inspiruje, není však jednoduchý co do duchaplnosti, ale co do obtížnosti čtení. Tyto naučné příběhy vyšly v roce 2012 v knize poté, co byly uváděny jako seriál v roce 2011 v dětském časopise Sluníčko. Čtením příběhů na pokračování děti inspirujeme, motivujeme a evokujeme v nich chuť k práci, tvořivosti a k prožitku společné aktivity.

Děti se velmi rády pohybují ve světě pohádek a autorka jim nabízí cestičku, díky které mohou společně s malým Míšou do toho světa proniknout. Při čtení krásného poutavého příběhu si děti utvářejí svůj svět, který buď vyjadřují pomocí kresby nebo pohybu.

Ukázka z knihy Dráček Mráček, Daniela Krolupperová (Viz Příloha A)

Ukázka z časopisu Sluníčko - úryvek z knihy Dráček Mráček (Viz Příloha B)

S další dračí tematikou pro děti přišla spisovatelka Markéta Zinnerová, a to s televizní pohádkou Drak Mrak. V roce 1972 jej Lidové nakladatelství vydalo knižně a v roce 1999 Supraphon jako audionahrávku. Namluvena a nazpívána je zasloužilým umělcem Vlastimilem Brodským. I zde je dětem poskytnuta poměrně velká volnost prožitku. Velmi poutavým způsobem je zde popisováno narození dráčete sedmihlavé dračici.

1.3 Drak v mytologii

1.3.1 Původ draků

Podle našich zjištění se původ draků velmi liší. Nejstarší příběhy říkají, že draci vznikli v jeskyních ze zlata. Zlatí ze zlatého, barevní ze zlata barevného, které bylo součástí čínské alchymie. Mladší mýty zase hovoří o tom, že draci vznikli z těch nejstarších borovic. Draci milují vše, co se třpytí – drahé kameny, drahokamy, křišťály, ale zajímavé je, že nesnesou železo. Podle některých příběhů lidé házeli do jezera železné tyče, když chtěli přivolat déšť. Draka tím popudili, ten vylétl na oblohu a svým dechem déšť přivodil.³

1.3.2 Postavení draka v dějinách

S dračí historií je velmi úzce spjat život v Číně, Japonsku, Malajsií, ale také v Evropě nebo v Americe. Draci původně sloužili praktickému účelu, později se jejich funkce rozvinula na vojenskou či ochranou.

S drakem bojoval podle pověstí i Bruncvík nebo sv. Jiří. Symbol draka najdeme také ve znaku Ruské federace, Gruzie, do znaku si saň dalo také město Lublaň, z českých měst je to pečeť města Brno nebo znak Kolína či Trutnova nebo také Česká Kamenice. Každý znak má svůj původ a důvod. Vychází většinou z nějaké pověsti. Proto se i žáci snažili vytvořit znak, který by vystihoval jejich rod. Žáci se seznámí v této oblasti s hierarchií rodiny, s důležitostí historie rodiny (Viz Pracovní list č. 16 a 22).

Tato činnost děti velmi bavila, neboť zde mohly vyjádřit to, co je baví, o čem se zajímají, jak by jejich rod byl vnímán společností. Seznámily

³ <http://www.drak.wbs.cz/Drak-evropsky.html>

se s pojmem MAČI, což znamená město a DŽIRUŠI, což znamená znak. Samotným označením této aktivity byli žáci nadšeni a tím více byla jejich práce aktivnější.

1.3.3 Draci východní

Draci na východě jsou považováni za dobrosrdečné pomocníky lidí. V celé čínské kultuře je na draka nahlíženo z různých úhlů. Polovina z nich je prostoupena energií jang – aktivní, dominantní, mužskou silou; druhá polovina má energii jin – pasivní, přijímající ženskou sílu (Viz Pracovní list č. 17 a 18).

Pro někoho je to bájně zvíře, pro jiného ozdobný prvek na porcelánu, oděvu, výšivkách, (Viz Pracovní list č.14), dřevořezbách, ale také na velkých dřevěných či kamenných sochách, zdobících čínské paláce. Jako ozdoba paláců, konkrétně jejich skleněných výplní jsou vitrážová okna, která zdůrazní nejen postavení majitelů domu ve společnosti, ale také jejich rodinné tradice (Viz Pracovní list č. 24). V našich třídách podmínkách si děti mohou vyzkoušet „mýdlovou“ sochu, „ytongovou“ sochu, či sochu „polystyrenovou“. S většími materiály, jako je ytong nebo polystyren pracují ve skupinkách a v podmínkách k tomu určených, nejlépe venku. Díky těmto aktivitám se rozvíjejí komunikační klíčové kompetence.

Jako samostatnou práci si děti vyzkoušely práci s grafikou, konkrétně s tiskem z výšky. Jednalo se o dárek ke Dni otců (Viz Pracovní list č. 15).

Mnoho z nich má schopnost měnit se na člověka nebo zvíře. Mají dlouhá, štíhlá těla, vousy, někdy i hřívu a pár rohů. Každopádně je více než jisté, že v asijských zemích se draci těšili patřičné úctě. Během čín-

ských festivalů se na jejich počest pořádají závody dračích člunů a tančí se dračí tance. ⁴

Nejen ve východních podmínkách, ale již i u nás se můžeme setkat s vystoupeními, s dračími tanci, *dragondance*.

Při Pražském klubu dračích lodí funguje také skupina, zabývající se těmito tanci. Pro děti je to obrovská inspirace.

Námět k práci

Pro naši školní práci je vytvoření draka s těmito parametry těžším oříškem, ale sešitím prostěradla do tvaru „pytle“ – barevně otiskáním dlaněmi, symbolizujícím dračí kůži, je možné toho docílit. Prostěradlo je následně vyplněno polštářky, hlava dobarvena barvami na textil a Čínský drak k tanci je hotov. ⁵

Závody dračích lodí, na vodní nádrži Matylda na Mostecku se konají každoročně a motivovaly žáky k vytvoření malých plastických lodiček, které využijí na své dračí závody na místní vodní nádrži v Chotětově. Základem těchto loďek je klasická origami loďka z papíru, dozdobená dračí hlavou. A protože naše téma využíváme do různých předmětů, zmíníme anglický jazyk, který se na naší škole vyučuje. Ve výuce se zabýváme slovy týkající se draků. Žáci mají k dispozici nejen slovníčky v tištěné podobě, ale také pracují s překladači na internetu. A tak se tedy dostáváme ke slovu *dragonboating*.

Dragonboating se z Číny rozšířil v 70. letech minulého století. V Čechách jsme začali psát historii dračích lodí v roce 1997. Pravidelné

⁴ <http://www.event-event.cz/bojove-exhibice/cinsky-tanec-draka/>

<http://praguedragons.cz/cs/content/draci-tanec>

⁵ <http://praguedragons.cz/cs/content/draci-tanec>

festivaly se konají v Praze na Vltavě mezi Mánesovým a Karlovým mostem. ⁶

S tímto textem se nabízí práce do hodin Vlastivědy, kdy si děti zakreslují do mapy názvy, pojmy a aktivity spojené s tím konkrétním místem.

Nejen ve vodě, ale hlavně ve vzduchu

První lidský dračí výtvar, který se vznesl do vzduchu, byl před dvěma tisíci lety. Důkazy pocházejí ze staročínských písemných pramenů od historika z jeho Zápisků, a to S'-ma Čchien, z 2.stol. př. n. l. o bitvě zakladatele dynastie Chan a generála Siang Jů: *„Generál Chan Sin nechal zhotovit dřevěného ptáka a na něj posadil Čang Lianga. Ten létal v noci nad obklíčeným vojskem Siang Juho a zpíval písně z rodného kraje nepřátel. Siang Ju se domníval, že se jeho vojsko vzdalo Chanům a spáchal sebevraždu.* ⁷

Klamání nepřítele... .. beseda o kodexu slušného chování, o tom jak obelstít a neuškodit, co je to lest. Je rozdíl mezi lstí a pastí?

Z vojenské funkce se později drakům přidává **funkce kulturní**, lidé věří, že prostřednictvím draka jsou ve spojení s bohy. To ve své fantasy knize, *Draci přece nejsou*, zmiňuje také Philip Reeve, kdy drakobijec Johannes von Brock vysvětluje Anselovi, němému chlapci, proč mají lidé takový strach z draků a chovají k nim obrovskou úctu. Reeve také ve své knize neopomene vysvětlit, proč jsou draci pouhým mýtem.

„Žádní draci nejsou, Anseli. Kdyby existovali, každý z nás už by někdy nějakého viděl. Králové a vévodové by je chovali ve zvěřincích. Boháči by

⁶<http://praguedragons.cz/cs/content/draci-lode>

⁷ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 7-8

se jeden před druhým producírovali v kloboucích z dračí kůže nebo v botách z dračích šupin a na hostinách by podávali opečené dračí kýty. Jenže to nedělají. Proč asi? Protože žádné takové zvíře neexistuje. Možná kdysi nějaké žilo, jenže Noe pro něj na své arše nenašel místo – řekl bych, že by to byla pořádná hloupost, vzít si na loď zvíře chrlící plameny. A kdyby nějakí draci přežili, snad nečekáš, že bychom na nějakého narazili tady nahoře, uprostřed všeho toho sněhu a ledového větru? Drak by přece měl být něco jako obrovská ještěrka, ne? Ještěrky se v létě vyhřívají na kamenech, a když se ochladí, schovají se a spí.“ (P.Reeve, Draci přece nejsou, str.26)

V současné době slouží draci dětem jako zdroj zábavy, ale u dospělých Číňanů svou čarovnou moc neztratili. Mnozí z tamních obyvatel si například přestávku na oběd představuje tak, že si vyndá z aktovky draka, toho si složí a pouští a přitom přemýšlí. Odpočinek tak tráví hlavně jejich psychická stránka. My, v našich evropských podmínkách, jsme nakloněni prožitku spíše po té fyzické stránce. Uspokojit relaxací nejen své tělo, ale hlavně žaludek. Už to je stran pojetí draků obrovský rozdíl. Jeden z čínských draků nese název „Jin-jang“ podle kruhových symbolů o vzniku a existenci světa. Jedná se o poměr protikladů, které vždy působí společně. S dětmi se toto téma využije ve výrobě mandal, které mohou mít také dračí tematiku (Viz pracovní list č. 18). Neméně zajímavým drakem je stylizace draka do podoby tradiční čínské závojnky, (Viz Pracovní list č. 13), které byly také vyšlechťeny v Číně, zemi mnoha barev. ⁸

Nejkrásnějším a nejsložitějším drakem je v Číně drak, nesoucí jméno Čínská bohyně řeky Luo. Už podle názvu lze soudit, že se jedná o dílo speciální a zvláštní.

⁸ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 32

Japonská kultura je té čínské velmi blízká. I tamní draci hýří barvami, jsou různí co do typu, tvaru i velikosti, ale také podle účelu či výzdoby. Do Japonska se draci dostali z Číny přes Koreu. Nejstarší zmínka o japonských dracích pochází z 10. století. Najdeme ji v čínsko-japonském slovníku Wamjóruidžušó, sestaveném Minamotem. Japonští draci mají různou podobu svého jména, nazývají se „dako“ s nějakou předponou. Například endidako nebo hacudako. Vypouštějí se při různých příležitostech, jako jsou svátky nebo narozeniny, (Viz Pracovní list č. 23). „Curu“⁹ je japonský jeřáb, pták, který symbolizuje v orientálních kulturách dlouhý věk a objevuje se v orientu v nejrůznějších podobách. Asi před 25 lety se v japonském městě Širone zrodil plán na dračí závody. Nebyly to lečjaké závody. Jednalo se o závod přes řeku širokou asi 70 metrů. Soupeřila mezi sebou mužstva ze sousedních vesnic, kdy každý člen družstva měl svého podivuhodného draka, vysokého 3,3 metru. Vždy dva proti sobě vypustili draka nad řeku – výhodné proudění vzduchu proti proudu řeky. Celý závod byl podivuhodný nejen co do stylu a vzhledu, ale šlo o zneškodnění soupeřova draka. Ke zneškodnění soupeře došlo přeříznutím provazu provazem. A jak k tomu došlo? Jak je to vůbec možné. Vodící šňůra se namočila ve vaječném bílku, poté byla protažena nádobou se skelným práškem a ostrá pilka byla na světě. Tito draci se nazývají RokkakudakoSandžó, což v překladu znamená „šestiúhelníkový drak ze Sandžó“. Neméně známým je v Japonsku samuraj, jehož jméno nese i neméně slavný drak. Ke zjišťování směru a síly větru Japonci již před 400 lety využívali draka nesoucí jméno „Oni-jóšó“. Abychom i my věděli, odkud vítr fouká, vyrobíme si draka pomocníka, který nám to každý den prozradí (Viz. Pracovní list č. 8). Tento drak tvaru panáčka sloužil dříve loďstvu, nyní je určen pro zábavu. Jeho název a užití však vůbec nejsou

⁹ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 30

dohromady, protože v překladu „Oni“ znamená příšera a „jóšó“ znamená drak. Celý název je tedy „strašidelný drak“. Zde se ukazuje, že název nemusí být vždy totožný s aktivitou, pro kterou je tento drak využíván. Zde je tedy patrný rozdíl mezi meteorologickým bádáním a strašením. A jak vlastní název vznikl? Přibližně před 1000 lety, kdy se v Japonsku rozšířila pověst o příšere, která v noci zabíjela a strašila lidi. Císař se rozhodl tuto příšeru zneškodnit a povolal na to samuraje jménem Watanabe-no-tauna, který ji zabil a císaři přinesl.¹⁰

Když se ohlédneme zpět do historie, i japonská kultura využívala draky jako vojenský nástroj proti nepřátelům. Tyto události se datují asi do 11. století. Nejslavnější je dračí legenda z roku 187 – Keiseikogane no šačihoko – Ukradení zlatých rybiček. Ty říká, že v roce 1712 vzlétl v Nagoji zloděj jménem KinsukeKakinoki na drakovi nad místní palác a se střechy ukradl zlaté delfíny.

S draky je spojeno velmi mnoho náboženství, které si je různě vykládají. Například šintoismus vykládá draky jako spojení člověka s nebesy, tedy s bohy, nebo také jako oběť bohům. Jejich funkce je také symbolická, má ochránit před zlými duchy, jsou symbolem dobrého zdraví, dlouhého života nebo dobré úrody. Vypouštění draků je spojeno také s Novým rokem, kdy rodiny vycházejí ven s draky, nesoucí jejich jména, které vypustí a po chvíli jim odstříhnout šňůru. Drak se stane obětí místnímu „kami“, což je bůh. Tímto si lidé pojistí na celý rok. K tomu účelu si žáci naší školy vyrobili oslavné mávátka, které později posloužilo jako výzdoba v květníku v naší třídě (Viz. Pracovní list č.5).

Pokud se přesuneme po „dračí cestě“ dále, dostaneme se do ostrovní země Malajsie. Tato země je závislá na rybolovu a místní občané se rozhodli využít k rybolovu draky. Některé ryby jsou totiž velmi plaché a prchají před stínem větších lodí. Malajci tedy sestrojili draka, k němu přivázali rybářskou šňůru a draka vypustili daleko od lodi.

¹⁰ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 39

V našich evropských podmínkách se po dlouhá léta stavěl „malajský drak“, který vznikl před mnoha sty lety v Indonésii. Tito draci se nazývali „layanglayang“¹¹ a pouštěli se hlavně v období monzunů nad rýžovými poli, aby ochránili úrodu před dravci. Zastupují tak vlastně funkci našich strašáků na poli. V dnešní době nesou tito polní létající strašáci název „WauBulan“¹², kteří mívají velmi neobvyklé tvary. A nejen v Indonésii, také na poloostrově Bali vzlétají tito draci nad rýžová políčka. Mají podobu velkého dravce, který je doplněn lukem s napjatou hedvábnou páskou. Ta se ve větru chvěje a vydává bručivý tón. Tito „strašáci“ však nejsou obdivuhodní pouze svým tvarem, či zvukem, který vydávají. Jejich impozantnost spočívá i v propracovanosti, kterou malajsijci věnovali dráze letu. Aby tito strašáci byli totiž věrohodní a zvýšila se účinnost strašení, opisují v letu jakousi ležatou osmičku. Malajsijci jsou úspěšní nejen ve vymyšlení bojových taktik proti nevítaným polním návštěvníkům, ale závodí také s draky ve výtvarném zpracování, letovém výkonu nebo v nejvyšší dosažené výšce.

A praktický drak určený pro tuto aktivitu se jmenuje Džanggan. Tito draci jsou zajímaví tím, že se s nimi nelétá. Jejich konec je totiž připevněn ke kolíku a drak sám létá nad rýžovým políčkem. Na první pohled je vidět, že se jedná o draka a jeho chloubou bývá až 80 metrový ocas, který má také svůj význam, a to nekonečný zápas člověk a potravu.

Nesmíme opomenout Thajsko, kde od 12. století draci mají své místo nejen k válečnému účelu, ale své místo získali také jako sportovní náčiní. Drak, symbolizující muže, nazývaný Chula, bojuje v dračím zápase s drakem, symbolizujícím ženu, nazývaným Pakpao. Smyslem

¹¹ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 8

¹² Tamtéž

závodu je zachytit draka soupeře a získat ho na svou stranu. Pakpao je nejjednodušší drak, velmi blízký tomu, kterého si běžně stavíme.¹³

1.3.4 Draci západní

Draci na západě jsou považováni za zuřivé a krvelačné obludy. Rozdílný důvod spočívá pravděpodobně ve vzájemných bojích mezi lidmi a různými druhy draků. Zdejší draci mívají obvykle mohutná těla, pár křídel a čtyři končetiny. V evropských civilizacích se název „drak“ ujal pro nádherná – také v Číně zrozená – papírová a hedvábná létající umělecká díla.

1.3.5 Dračí toulky po Čechách

Jak již víme, draci nejsou výsadou pouze asijského kontinentu. I v Čechách najdeme spoustu míst, spojených s těmito nádhernými, silou oplývajícími tvory.

Draka najdeme jako symbol českých měst, královské rody měly draka ve svých rodinných erbech.

Nejinak tomu bylo také s osadou, náležící zámku Střela, v Jižních Čechách. Stavbu – sochu, ve tvaru čínského draka Indioska, nechal postavit Karel Taschek čínskými zedníky. Hlava draka byla již restaurována. Jedná se o dílo měřící více než 20 metrů.

Téma k práci

Kladrubský drak Indiosek – Kladruby (socha)

Pomůcky: karton, kartonové odřezky, lepenka, odlamovací nož, lepidlo Herkules

Motivace: Společné povídání o tom, co děti viděly na výletech, na dovolených – věc, kterou nebylo možné převézt domů. Věc, kterou by chtěly

¹³ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*, str. 53

mít doma, tak jako Karel Taschek, který si nemohl přivést z Číny draka. Podle plánů, které si nakreslil, nechal jej zhotovit čínskými řemeslníky, které si dovézt mohl, na svém panství.

Postup: Na velký část kartonu si žáci překreslí „dračí hřbet“. Jiní žáci na další kus kartonového papíru nakreslí hlavu draka. Pomocí odřezků kartonů a vlnitého papíru zdobí žáci celou zeď. Lepí pomocí lepidla Herkules.

Obrázek 8 - Kladrubský drak dříve

Obrázek 9 – Kladrubský drak nyní

1.3.6 Kde draky viděti

Ve světě, ale i tady u nás, v České republice, můžeme každoročně navštívit několik uměleckých výstav týkajících se papírových objektů, draků.

Členové skupiny Draci.info uspořádali v roce 2009 historicky první dračí výstavu v Praze. Na ni navazovala další, a to v rámci Festivalu Fantazie, který je nedílnou součástí tvoření. Ta se uskutečnila v roce 2010 v Chotěboři. Ve spolupráci s Music Clubem Modrá Vopice v Praze se uskutečnila třetí výstava.

V letošním roce jsme se mohli zúčastnit výstavy v Brně, která nabídla nejen dračí modely, ale také tvořivé dílny které byly všem účastníkům k dispozici.¹⁴

Seznamování žáků s těmito akcemi je důležitou součástí motivační části hodiny. Díky těmto výstavám si žáci uvědomují důležitost jejich práce, a že nedílnou součástí je také prezentace děl.

¹⁴<http://chcidraky.cz/blog/2015/03/05/draci-na-vystavach-a-ve-filmu/#>

2. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část je složena z pracovních listů seřazených po jednotlivých ročnících. V jednotlivých pracovních listech jsou popsány náležitosti charakterizující dané téma. V některých jsou uvedeny další aktivity vyplývající z prvotního úkolu.

V každém ročníku je drakům věnována jiná technika, jiný stupeň náročnosti a jiné využití, a to nejen vzhledem ke věku dětí, ale také ke zkušenostem a technikám, které se snažím obměňovat a tak vytvářet pro děti zajímavé tvůrčí prostředí.

Dračí putování provází po celý školní rok. Úkoly se mění podle ročního období, aktuálních svátků, počasí, dostupnosti materiálů, ale jsou zařazovány i na základě interakce dětí do vyučování.

Výtvarná výchova směřuje k získání praktických i teoretických poznatků o malbě, kresbě, grafických technikách, užitém umění, o práci s různými materiály, o prostorovém vyjádření. Díky výtvarné výchově a pracovním činnostem se žáci učí užívat různé umělecké vyjadřovací prostředky. Jsou vedeni k porozumění základním pojmům v těchto hodinách. A hlavně díky činnostním aktivitám je podchycen a rozvíjen zájem o výtvarné umění. Žáci se také učí nalézat a vnímat krásu v přírodě i lidských výtvorech.

2.1 1.ročník

Pracovní list č.	1
Třída/Počet dětí	1./7
Téma	Posílání psaníčka
Cíl	Žák rozvíjí svou fantazii a tvořivost. Žák dokáže spolupracovat s ostatními žáky, plnit jednotlivé úkoly po krocích.
Klíčové kompetence	Komunikace pracovní, občanské.
Výtvarný problém	Vytvořit/složit draka schopného létat. Sepsat či nakreslit svá přání nebo jmenovky. Navléknout na vodící šňůrku dračího ocasu.
Technika	Kresba pastelem, voskovkou; Pohybová aktivita.
Pomůcky	Papír, špejle, lepidlo, izolepa, pastelky, barevné papíry, provázek - vodící šňůrka.
Vztah k výtvarné kultuře	Tato aktivita proběhne na začátku školního roku, kdy se seznamují nejen žáci, ale také rodiče, kteří napomáhají při tvorbě draka. Jedná se o navazování sociálních vztahů, upevnování kolektivu nejen dětí, ale také rodičů.
Motivace	K upevnění třídního kolektivu si děti si nakreslí nebo pomocí rodičů napíší přáníčka či svá jména, která navléknou na vodící provázek draka.
Postup	Žáci se nejprve naučí říkadlo, poté si napíší jakékoli psaníčko a vyrobí si klasického draka bez mašlí. <i>Říkadlo:</i> <i>Pošlu, pošlu psaníčko,</i>

	<i>na provázku dráčka, pomoz mi, ty nebičko, ať má dopis..... (Kačka)</i> Jedná se o jednoduchou aktivitu, kdy obratností a šikovností dětí dojde k vylétnutí psaníčka na dračím ocasu až k nebi.
Mezipředmětové vztahy	Spojením literární výchovy - užití rýmů, přepisu verše, nácvik a zdokonalení krasopisu s výchovou výtvarnou dosáhneme u dětí větší aktivity a kreativity.

Pracovní list č.	2
Třída/Počet dětí	1./7
Téma	Stojan na tužky
Cíl	Žák umí využít odpadový materiál, ví s rady se spojováním materiálu.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní, občanské.
Výtvarný problém	Pospojovat jednotlivé části a dotvořit ozdobné prvky.
Technika	Prostorová tvorba.
Pomůcky	Papírové roličky, barevný papír, lepidlo, kolíčky na prádlo na uchycení, čtvrtka, tužka, pastelky. Nůžky.
Vztah k výtvarné kultuře	Estetická výchova, jemná motorika.
Motivace	Aby se nám pastelky a tužky nerozutekly, vytvoří si žáci „domeček“, do kterého je budou denně ve školní družině ukládat.
Postup	Papírové roličky potříť lepidlem a polepit barevným papírem. Na čtvrtku obkreslit ruku, vystříhnout a vybarvit. Slepit jednotlivé roličky a mezi ně vlepit vždy 2 vystřižené ruce. Obličej dotvořit dle své fantazie.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka - hygiena, úklid, zodpovědnost za své pomůcky.

Pracovní list č.	3
Třída/Počet dětí	1./7
Téma	Dračí masopust
Cíl	Žák využije předem určenou plochu ke své tvorbě. Vybere vhodné barvy pro jejich kombinování. Umí správně pracovat s dechem, s jeho intenzitou.
Klíčové kompetence	Pracovní kompetence – hygiena.
Výtvarný problém	Rozfoukání barevných kapiček do různých směrů a tvarů.
Technika	Rozfoukávání vodových barev.
Pomůcky	vodové barvy, kelímek s vodou, štětec, brčko, tuš, čtvrtka A3
Vztah k výtvarné kultuře	Estetická výchova, kombinace barev, emoce.
Motivace	Příprava na vlastní karneval ve škole, povídání o masopustu, masopustní veselí v okolních obcích, ukázky fotografií a videí.
Postup	Štětcem nanést vodovou barvu různě na povrch čtvrtky, brčkem pomalu rozfoukávat kapky – pouze jedním směrem. Vzniknou jakési rozčepýřené hlavy, které si dozdobíme černou tuší.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka- masopust – zvyky a tradice. Matematika – počítání hlav (dle barev, sčítání, odčítání, porovnávání). Sloh – emoce.

Pracovní list č.	4
Třída/Počet dětí	1./7
Téma	Dračí počty - bez přechodu přes desítku
Cíl	Žák se naučí propojit a využít své dosavadní znalosti. Rozšíří si své obzory.
Klíčové kompetence	Kompetence k řešení problémů
Výtvarný problém	Jemná motorika-stříhání, přesné lepení, kresba
Technika	Práce s různými materiály - stříhání, lepení
Pomůcky	Čtvrťka, barevný tvrdší papír, fixa, nůžky, pastelky.
Vztah k výtvarné kultuře	Spojení různých druhů materiálů; účelnost výtvoru
Motivace	Vytvoření si vlastní pomůcky - cit pro to své dílko. Různorodost.
Postup	Z tvrdého materiálu - čtvrtky, si vystříháme požadované tvary, v našem případě se jedná o dračí počty, tudíž draky - rovinný obrazec deltoid. Tento tvar si žáci překreslí dle šablony a poté vystříhají. Číslici již také sami žáci zvládnou nadepsat. Rámečky si také vystříhnou, nakreslí na ně požadovaný počet znaků a přilepí na formát papíru, lepší je opět tvrdší materiál. Kartičky se znaky přilepíme pouze po okrajích, neboť draci s číslicí se zasouvají do příslušného políčka.
Mezipředmětové vztahy	Matematika

Pracovní list č.	5
Třída/Počet dětí	1./7
Téma	Oslava Nového roku - mávátko, zápich
Cíl	Žák chápe význam svátků, váží si setkávání rodin, tradic. Dokáže vyjádřit emoce v souladu s aktuální oslavou.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, sociální, pracovní.
Výtvarný problém	Poskládání a dotvoření „mávátkového“ draka k oslavám příchodu Nového roku
Technika	Skládání papíru, lepení,
Pomůcky	Barevný papír, nůžky, lepidlo, 1-2 špejle
Vztah k výtvarné kultuře	Vztahy mezi národy, barvitost, emotivnost.
Motivace	Nejen pro Čiňany, ale určitě pro většinu lidí jsou oslavy spojené s příchodem roku doplněny spoustou emocí. Abychom se mohli alespoň částečně přiblížit asijským zemím, vyrobíme si mávátko do průvodu, které později poslouží jako ozdoba. Každá emoce je vyjádřena barvou a všichni mají možnost nazdobit si svého „mávátkového“ draka libovolnými barvami.
Postup	Pruh barevného papíru poskládat do harmoniky. Ve stejné šířce vystříhnout a nazdobit ocas. Ten také poskládat. Nakonec vystříhnout hlavu a dozdobit okem nebo ohněm.
Mezipředmětové vztahy	Přírodověda – Člověk a jeho životní podmínky. Sloh – popis oslav Nového roku; novoroční předsevzetí; shrnutí předešlého roku – sebehodnocení.

2.2 2.ročník

Pracovní list č.	6
Třída/Počet dětí	2./8
Téma	Dračí putování
Cíl	Cílem této aktivity je rozvíjet dovednost spolupráce ve skupině, podněcovat tvořivé myšlení, představivost a fantazii, rozvíjet citlivost a smysly.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, k řešení problémů, sociální.
Výtvarný problém	Skupinová interaktivní činnost. Volná hra s experimentem s materiálem. Komentování prožitku.
Technika	Prostorová tvorba s vlnou
Pomůcky	Klubko vlny, plastová víčka
Další možné pomůcky	Odstřížky látek, stužky,
Vztah k výtvarné kultuře	Koláž;, prostorová tvorba; akční tvorba.
Motivace	Podzimní atmosféra, vítr. <i>Jestlipak vám někdy někdo řekl, že lítáte jako draci? Co to znamená? Už ti někdo řekl, že jsi akční?</i> Okamžité zapojení dětí a ztvárnění té dané situace. Pro doplnění let - běhání, spojeno s říkadlem <i>Vyletěl si pyšný drak.</i>
Postup	Skupinová interaktivní činnost - posílání klubka vlny vede k individuální tvorbě s textilem. Posíláním klubka vznikají různě propojované

	linie vlny, ve kterých každé dítě vyhledá tvar hlavy svého draka. Děti sedí v kruhu a posílají si klubko vlny se slovy: <i>Drak letěl tak rychle, že po něm zůstala jen barevná čára.</i> Žák pošle klubko kamarádovi. Ten si přidrží vlnu a pošle klubko dál, až se vystřídají všichni žáci. Děti pracují s plastovými víčky, která umisťují do vzniklého útvaru na základě svých pocitů, pohledů. Svou činnost neustále komentují. Střídají se u styčných bodů. Rozvíjí se komunikace a spolupráce. <i>Rozšíření: Za pomoci barevných odstřížků látek žáci vyplňují dračí hlavu a podle vlastní fantazie dotvoří drakovi ocas.</i> <i>Následuje pohled z výšky.</i>
Mezipředmětové vztahy	Díky rozvoji slovní zásoby možno propojit se slohovou výchovou. Rozvoj řeči, úsudku, výběr vhodných slovních obrátů.

Pracovní list č.	7
Třída/Počet dětí	2./8
Téma	Dračí oko - náhrdelník
Cíl	Žák získá novou zkušenost s Fimo hmotou, seznámí se s její strukturou.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní.
Výtvarný problém	Pracovat s hmotou tak, aby se nepoškodila, nepotrhalo. Vybrat vhodné barevné kombinace.
Technika	FIMO hmota
Pomůcky	Fimo hmota, vykrajovátko, krajka
Vztah k výtvarné kultuře	Jemná motorika, trpělivost.
Motivace	Dárek ke Dni matek
Postup	Z fimo „kuličky“ si vyválí žák placku. Na tu přiloží krajku – jemně na ni zatlačí. Vykrajovátkem vytlačí kruh, vykrojenou placku na ni položí-aby zůstala oblá. Barevnými stínovými barvami jemně zapráší štětečkem. V troubě se fimo hmota zapeče a postříká speciálním lakem.
Mezipředmětové vztahy	Literární výchova-dárek k svátku.

Pracovní list č.	8
Třída/Počet dětí	2./8
Téma	Odkud vítr fouká & Oni-jóšó¹⁵
Cíl	Žák chápe životní podmínky na Zemi. Dokáže vysvětlit pojmy živá a neživá příroda. Orientuje se v rozmanitosti podmínek na Zemi. Vysvětlí pojem vítr, síla větru. Žák se dokáže orientovat na směrové družici. Žák umí využít odpadový materiál k výrobě školních pomůcek.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní, k řešení problémů, občanské.
Výtvarný problém	Spojit materiály vhodné k výrobě větrného postavičky. Vytvořit vhodnou pomůcku ke sledování proudění vzduchu.
Technika	Práce s odpadovým materiálem – plasty. Řez, protahování; prostorová tvorba, landart.
Pomůcky	Plastová lahev, nůžky, igelitové barevné tašky, fixa, provázek, rolničky.
Vztah k výtvarné kultuře	Včlenit do přirozeného prostředí bytost nenarušující její chod, avšak vhodnou ke školnímu pozorování.
Motivace	Abychom nesledovali počasí pouze v televizi nebo na internetu, vytvoříme si postavičku ONI-JÓŠÓ, která nám bude říkat, odkud vítr fouká. Naše sledování budeme po určitou dobu zapisovat.

¹⁵ BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*. 1. vyd. Praha: Magnet-Press, 1994, 69 s., barev. obr. příl. Magnet hobby. ISBN 80-85847-06-x.

Postup	Z plastové lahve odřízneme spodní část – hrdlo. Do zbytku plastové lahve prořežeme otvory. Nastříháme igelitové – barevné sáčky. Ty zatlačíme do otvorů v plastu. Dotvořené bytosti ONI-JÓŠÓ je na fantazii každého tvořitele. Na spodní část je možno zavěsit rolničky, které ve větru vydávají krásný zvuk. Hotovou postavičku zavěsíme na dobře viditelném a přístupném místě.
Mezipředmětové vztahy	Přírodověda, prvouka – Rozmanitost života na Zemi, neživá příroda. Počasí.

2.3 3.ročník

Pracovní list č.	9
Třída/Počet dětí	3./6
Téma	Divadelní maska (Divadelní hra Karlovický drak) ¹⁶
Cíl	Žák se seznámí s novým stylem tvorby <i>papír mašé</i> , vyzkouší si práci s papírem a lepidlem, své dílo naaranžuje, vkusně doplní a vystaví na přístupném místě. Žák rozvíjí výtvarnou fantazii a tvořivost.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, pracovní, k řešení problémů.
Výtvarný problém	Výtvarné vyjádření své představy, práce s papírem, vhodná volba kombinace barev, nanášení jednotlivých vrstev, kreativita, barvení dle aktuálních pocitů
Technika	Papírmašé
Pomůcky	Novinový papír, voda, ponorný mixér, lepidlo Herkules, miska, igelitový sáček
Vztah k výtvarné kultuře	Výroba tzv. papírmašé, ztvárnění divadelní masky, její další využití při výchovně vzdělávacích akcích - nejen v dramatické výchově, ale také při třídnických hodinách - vyjadřování emocí, pocitů,

¹⁶ DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Za strašidly do lesů a skal: 50 rodinných výletů*. Vyd. 1., V Praze: Ikar, 2006, 232 s. ISBN 80-249-0520-5. (str. 186-187)

	nepříjemných sdělení...
Motivace	Žákům je přečten úryvek z knihy Za strašidly do lesů a skal, která přibližuje dračí tematiku ze země české. Nabádá děti k zamyšlení, zda již tato místa navštívili nebo je nadchne k návštěvě těchto míst. Maska poslouží jako rekvizita při divadelním ztvárnění hry. Ukázka divadelních masek ¹⁷ - zejména jejich tvarů, vrásnění... Ukázka díla Petra Schumanna - tvořil reliéfy a obrazy inspirované pohádkami bratří Grimmů
Mezipředmětové vztahy	Literární výchova - čtení textu, úprava textu, aby byl vhodný pro divadelní hru. Dílo Karla Jaromíra Erbena-pověst Karlovo jezero-národní pohádky, Drak a carův syn. Sloh - popis jednotlivých postav, pohádky a pověsti z našich krajin. Ekologie - zpracování odpadového materiálu a jeho dalšího využití. Vlastivěda - práce s mapou - zakreslení pohádkových míst. Významní lidé a dobové souvislosti oblasti na rozhraní Beskyd a Javorníků v údolí Vsetínské Bečvy

¹⁷<http://www.masky.biz/masky2.php>

Pracovní list č.	10
Třída/Počet dětí	3./6
Téma	Jak ubíhá dračí čas
Cíl	Žák umí pojmenovat části hodin; žák dokáže určit hodinu, 1/2 hodinu, 1/41 hodinu; orientuje se v jednotlivých částech dne.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, k řešení problémů.
Výtvarný problém	Vypracovat pomůcku – hodiny; správně doplnit jejich jednotlivé části.
Technika	Práce s papírem
Pomůcky	Barevný papír, čtvrtka, pastelky, nůžky. Kopie dračích hlav: 8x, princezen 4x. Kružídlo nebo talířek, psací potřeby, nůžky, pastelky, lepidlo, nýtek/patentka a 2 dračí nohy.
Vztah k výtvarné kultuře	Vytvořit celkový komplex – dílo, které bude sloužit jako vyučovací pomůcka.
Motivace	Abychom se mohli lépe orientovat v čase, povídat si o jednotlivých aktivitách, vyrobíme si pomůcku, kterou budeme využívat nejen v hodinách prvouky, kdy se budeme zaobírat časem a dodržováním režimu dne. Budeme se také zaobírat pojmy, jako je: minulost, přítomnost a budoucnost. Využijeme ji také v hodinách slohu, při popisu naší denní činnosti. Papírové hodiny poslouží ostatním k lepší představivosti. A také si upevníme znalosti týkající se času.
Postup	Kružídlem nebo podle talířku si žák nakreslí na podklad kruh. Prostředek kruhu se propíchne, zespodu se vloží 1/2 nýtku/patentky, pak samotný papírový podklad, 2 vybarvené dračí nohy a

	opět nýtek/patentka. Nýtek/patentku není vhodné zatáhnout silou, protože ručičky hodin se musí otáčet. Dračí a princeznovské hlavy si žáci vybarví dle své fantazie, vystříhnou a nalepí do kruhu. Princezny na úroveň čísel 3.6.9.12 a dračí hlavy na úroveň čísel 1,2,4,5,7,8,10,11.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka – čas, části dne, režim dne, druhy hodin, zájmové činnosti, práce a odpočinek; literatura – říkadla.

Pracovní list č.	11
Třída/Počet dětí	3./6
Téma	Nalinkuj si draka
Cíl	Žák se naučí vnímat sílu tahu své ruky; rozvíjí jemnou motoriku; umí využít uvolňovacích cviků při práci
Klíčové kompetence	Osobnostní rozvoj
Výtvarný problém	Cit pro linku, cit pro sílu linky; udržet volnou ruku; rozvoj estetického cítění
Technika	Práce s linkou; kresba
Pomůcky	Bílý papír, obyčejná tužka různé síly
Vztah k výtvarné kultuře	Jedná se o poznávání různých druhů linií a jejich výrazových možností (přítlak, odlehčení, křížení čar). Probíhá zde hra s linkou, tvarem, obrysem.
Motivace	Otázku: „Co můžeme použít ke kreslení? Pastelky, pastely, voskovky, křídlo, červenou řepu, rozmíchané kari koření, uhel, hlínu, gumu, sníh, ale nikdo z nich nevzpomněl na „obyčejnou“ tužku. Proto bylo velkým překvapením, když jsme ke své práci využili právě pouze ji. Navést a namotivovat žáky k tomu, aby „pouze“ čárali, není vůbec těžké. Ale vlastní práce již tak úplně jednoduchá není. V prvé řadě: „Zákaz gumování!“
Postup	V různých materiálech si prohlédneme tvary a druhy draků. Poté si Obrys draka nakreslíme tužkou na bílý papír. Rozdělíme si jej na několik nestejných částí. Poté ty jednotlivé části

	vyplňujeme různými typy čar. Různé nejenom silou, ale také tvarem. Vznikají krásně obrazce. Nakonec můžeme některé linky vytáhnout silněji – pokud jsou všechny stejně silné (Viz Obr. 23) nebo zvýraznit barevně (Viz Obr. 24)
Mezipředmětové vztahy	Psaní – uvolňovací cviky pro nácvik psaní. Matematika – přímky, křivky, geometrické tvary. Prvouka – kresba zvířat, rostlin...

Pracovní list č.	12
Třída/Počet dětí	3./6
Téma	Závěsná ozdoba
Cíl	Žák si osvojí práci s dalším typem materiálu. Uvědomí si její specifika, charakteristické rysy, výhody a limity. Seznámí se s prostorovou tvorbou, experimentování s jejími prostředky.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní, k řešení problémů.
Výtvarný problém	Žáci měli za úkol pospojovat materiály různého tvaru a síly. Barevná kompozice; zavěšení a upevnění v prostoru, který by eliminoval jeho životní prostředí.
Technika	Prostorová tvorba; Asambláž
Pomůcky	Krabičky, plato od vajec, čtvrtka, lepidlo, barvy.
Vztah k výtvarné kultuře	Modelování z různých materiálů; prostorové cítění.
Motivace	Motivace žáků byla založena na předcházejících kontextech formou vizuálních ukázek a fotografií a samozřejmě také komunikací se žáky - povídáním si o dracích, jejich vzhledu, možnostech, způsobu letu, života.
Postup	
Mezipředmětové vztahy	Ekologická výchova, Prvouka - využití odpadového materiálu.

2.4 4. Ročník

Pracovní list č.	13
Třída/Počet dětí	4./8
Téma	Závojnátka není pouze ryba
Cíl	Žák zjistí, že pojmy známé z jiných oblastí lze propojit i do jiných.
Klíčové kompetence	Kompetence sociální, občanské, společenské.
Výtvarný problém	Objekt z rybí říše ztvárnit do podoby létajícího tvora.
Technika	Kresba
Pomůcky	Formát A3; progressa
Vztah k výtvarné kultuře	Vyjádření linie a barvy;
Motivace	Zaúkolování žáků – přinést obrázky, fotografie, videa o rybce závojnátce. Přenesení x obrácení životních prostředí – my jsme ve vodě, rybka ve vzduchu. Pohybem znázorni let té závojnátky. Nakreslit rybku formátu minimálně A3.
Postup	Žák si předkreslí rybu závojnátku a po částech doplňuje prvky létající bytosti; ty poté vybarví dle svých pocitů.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka - vodní svět; Sloh - popis vizuálních rozdílů.

Pracovní list č.	14
Třída/Počet dětí	4./8
Téma	Vyšívání obrázek
Cíl	Žák se naučí spojit dva různé materiály, tj. papír a bavlnku. Žák zvládne provléknutí nitě uchem jehly. Žák zvládne jemnou práci, soustředí se.
Klíčové kompetence	Kompetence sociální, občanské, pracovní, kompetence k řešení problémů.
Výtvarný problém	Jemná práce, orientace na rubovou a lícovou stranu.
Technika	Kresba na čtvrtku; vyšívka na čtvrtku.
Pomůcky	Čtvrtka A6, tužka, bavlnky, jehla, nůžky, izolepa.
Vztah k výtvarné kultuře	Vyšívka, jemná motorika, historie vyšíváních přání. Ruční práce. Vztah k ruční práci.
Motivace	Nemáme po ruce žádnou pomůcku ke kresbě ani malbě. Přesto chceme udělat radost obrázkem nebo přáníčkem. Jaké výrazové prostředky můžeme použít?
Postup	Na čtvrtku si předkreslíme požadovaný tvar. Navlékneme bavlnku, zauzlíkujeme a z rubové strany začneme vyšívat dle předkreslené linie. Konec bavlnky vždy zauzlíkujeme a přilepíme na rubové straně kouskem izolepy. Celý obrázek je poté možno podložit vhodnou paspartou. Celý obrázek pak slouží buď jako obrázek nebo vložením do čtvrtky, možno i barevné, poslouží jako přáníčko.
Mezipředmětové vztahy	Sloh - přáníčka, básničky tematicky laděné

Pracovní list č.	15
Třída/Počet dětí	4./8
Téma	Obrázek ke Dni otců
Cíl	Žák se seznámí a vyzkouší si výtvarnou techniku tisk z výšky.
Klíčové kompetence	Osobnostní rozvoj. Kompetence k řešení problémů, občanské, pracovní.
Výtvarný problém	Jemná práce - vyrývání. Zrcadlové zobrazení objektu. Vhodná barevná kombinace. Práce s hloubkou a křížením čar. Linie, jejich směr a hustota. Vytvoření dárku ke Dni otců.
Technika	Grafika - tisk z výšky.
Pomůcky	Polystyrenový tácek, široká jehla, špejle, tempera, houbička, hadřík, čistý papír.
Vztah k výtvarné kultuře	Zpracování odpadového materiálu.
Motivace	Žáci přečtou informace, které zjistili o svátku Dni otců. Vytvoří si nástěnku s informacemi a přáníčky, která tatínkům přejí k jejich svátku.
Postup	Na očištěný polystyrenový tácek si mohou tužkou předkreslit obrázek. Poté silnější jehlou nebo špičatou špejlí vyrýt obrys. Hustou temperu rozetřít po povrchu táčku. Formát čtvrtky si žák upraví podle velikosti obrázku. Z horní strany, přikládá papír na natřený tácek a jemně uhladí po celé ploše. Hotový, zaschlý obrázek umístí na vhodnou podložku a přilepí.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka, sloh - svátky. Literatura - přáníčka.

Pracovní list č.	16
Třída/Počet dětí	4./8
Téma	Znak mého města - MACIDZIRUSI
Cíl	Žák umí vystihnout základní informace kresbou. Umí hovořit o rodových záležitostech, chápe vážnost rodiny.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské a sociální.
Výtvarný problém	Kresba heraldického znaku. Rozvoj sebevědomé <riticalké osobnosti.
Technika	Kresba
Pomůcky	Čtvrťka, kresebné pomůcky, nůžky.
Vztah k výtvarné kultuře	Výtvarně estetické vnímání, výrazové možnosti, Seznámení s drakiádou konanou na nakatadžimských dunách. ¹⁸
Motivace	Představme si, že jsme váženým rodem v naší společnosti a chceme navázat kontakty s rody podobných zájmů. Pokusme se je prezentovat nikoli pouze slovy, ale také kresbou.
Postup	Žák si sepíše pomocí metody brainstormingu hesla, která jej nejvíce vystihují. Ta poté zakreslí do libovolného tvaru, znázorňující jeho rodový erb - znak.
Mezipředmětové vztahy	Sloh - vypravování, popis, matematika - tvar, linie, vlastivěda - rodové linie, anglický jazyk - family tree.

18

http://neviditelnypes.lidovky.cz/tiskni.aspx?r=p_zahranici&c=A060521_124330_p_zahranici_wag

2.5 5.ročník

Pracovní list č.	17
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Jin-Jang
Cíl	Žák zvládne techniku quillingu. Umí je dotvořit podlepením. Žák získá povědomí o síle víry dvou protipólů JIN A JANG. Žák chápe a zná protiklady. Umí využít tuto techniku v další práci.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, sociální, pracovní.
Výtvarný problém	Jemná motorika, trpělivost, vhodná kombinace barev, dotvoření celé kompozice, prezentace díla. Vhodné vyzkoušet navinutí a sundání základního kolečka několikrát nanečisto.
Technika	Quilling & papírový filigrán
Pomůcky	Bílá a černá čtvrtka. Proužky bílého a černého papíru. (nemusí být nutno zakoupeno v obchodě, stačí použít skartovačku, lepidlo. Libovolný barevný papír, obyčejná tužka a nůžky.
Vztah k výtvarné kultuře	Historie práce s filigránem. Vytváření kompozic. Zabývání se původem názvu - hledání významu slova v anglickém jazyce. Původní zdobení církevních spisů, oltářů v kostelích
Motivace	Vezměme si každý jeden proužek papíru a obyčejnou tužku nebo špejli. Během mého vyprávění o historii quillingu si motejte proužek na tužku x špejli. Poté zkuste proužek různě roztaho-

	vat, smršťovat, stlačit při jedné straně. Pokud smotáte takových proužků více, formujte je do různých tvarů. Samozřejmě jsme stále v říši ohnivých draků. Hledejme v sobě to dobré, i to špatné, každý přemýšlí sám nad sebou.
Postup	Po úvodní motivační části přejdeme k samostatné práci tvoření. Dětem ukáži různé šablony draka, děti je poté neobkreslují, ale vytvoří si vlastní obrys. Dvoubarevné smotané proužky skládají do požadovaného tvaru. Celkový obrys s vynecháním na každé straně obstříhneme a podlepíme černou a bílou čtvrtkou.
Mezipředmětové vztahy	Matematika – geometrické tvary. Sloh – popis vlastností.

Pracovní list č.	18
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Jin-Jang - symbol síly
Cíl	Žák pochopí smysl v symbolu Jin a Jang. Umí vytvořit znak symbolizující protipóly.
Klíčové kompetence	Kompetence sociální, pracovní, občanské.
Výtvarný problém	Kombinace barev; seskupení tvarů vyjadřujících protipóly. Symetrie, asymetrie. Geometrické zobrazení symbolu Jin-jang & Tchaj-ťi-tchu (tai-jitu) - tradičního symbolu reprezentujícího sílu Jin a Jang. Znázornění teček opačných barev, které symbolizují, že v každé ze sil se nachází i síla opačná. Záleží tedy na samotném pozorovateli. ¹⁹
Technika	Práce s papírem.
Pomůcky	Bílá čtvrtka, bílý a černý papír nastříhaný na libovolný geometrický tvar, např. čtverečky. Nůžky, lepidlo.
Vztah k výtvarné kultuře	Symetrie, kruh, vztah k tibetskému buddhismu. barevná kombinace. Zaměření na energii, psychiku, lásku, pochopení a řešení problémů. Spojeno s relaxační hudbou na pozadí vlastní práce.
Motivace	V této aktivitě se budeme zabývat protiklady, opačnými situacemi, postoji, silami. Žáci dostanou kartičky, každý žák bude zastupovat jednu přírodní sílu – živel a poté emoci. Popisováním jednotlivých slov na kartičkách se budou vzájemně hledat. Ve středu místnosti se vytvoří

¹⁹ https://cs.wikipedia.org/wiki/Jin_a_jang

	symbol Jin a Jang. Síly Jin jsou znaky tmavé, zamračené, pasivní, reprezentované ženou. Znaky Jang jsou světlejší, jižní, veselejší, reprezentované mužem. Žáci dostanou za úkol postavit se k té síle, kterou si myslí, že jejich slovo vyjadřuje.
Postup	Děti dostanou papírový kruh, na který zobrazí symbol Jin – Jang. Polepují jej dvoubarevnými papírky, různě vystříhanými geometrickými tvary.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka – přírodní živly; emoce. Povahové rysy člověka. Sloh – popis osoby.

Pracovní list č.	19
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Jin-Jang
Cíl	Žák se seznámí s pojmem prostorová tvorba. Umí tvořit také na prostorově odlišném povrchu.
Klíčové kompetence	Kompetence k učení, občanské, komunikativní, pracovní.
Výtvarný problém	Modelování, instalování v prostoru. Tolerance struktury objektu a jeho velikosti. Geometrický charakter, estetičnost. Dodržování určitého rytmu – střídání barevných proužků/prvků na ploše v prostoru. Změkčování tvrdých tvarů zaoblením. Rozdělení prostoru/plochy – proporcionalita.
Technika	Kašírování; Prostorová tvorba; Experimentální tvorba.
Pomůcky	Čtvrťka, lepidlo Herkules, pauzovací papír, fix, černý papír.
Vztah k výtvarné kultuře	Dodržování barevného kontrastu. Dodržení dané kompozice.
Motivace	Pokusíme se přenést zkušenosti s mandalou do jiné výtvarné oblasti. Žáci ukazují, kde všude je prostor. Snažíme se je navést, jak se té naší aktuální tvorbě říká. Popisujeme prostor – nekonečný, uzavřený, tmavý, úzký... Na obrázcích s kapkou si vysvětlíme náš problém, naši činnost. Pomocí otázek navádíme žáky na další nápady, co může mít tento tvar a jak se mu říká – vypouklý (oko, kontaktní čočka, dno misky, obrácená lžíce)

Postup	Na čtvertku narýsujeme kružnici, kterou si potřeme lepidlem. Jemně pomuchlaný pauzovací papír umístíme na plochu. Stále se snažíme udržet kruhový tvar. Dokončení provedeme menšími proužky papíru, potřenými lepidlem a opět uhlazenými. Po zaschnutí překreslíme buď podle šablony nebo dle své vlastní fantazie obrys draka. Z nastříhaných proužků papíru vytváříme symboliku dvou symbolů Jin a Jang.
Mezipředmětové vztahy	Matematika – prostor, povrch.

Pracovní list č.	20
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Pětihlavý drak počtář
Cíl	Žák dokáže vytvořit obkreslením části svého těla pomůcku pro žáky 1.ročníku.
Klíčové kompetence	Kompetence občanské, sociální, pracovní.
Výtvarný problém	Obkreslování s dokresbou.
Technika	Obkreslování, stříhání, lepení
Pomůcky	Barevný papír (120gr), barevné papíry (80gr), fix, nůžky, lepidlo
Vztah k výtvarné kultuře	Vyjádření pohádkového pětihlavého draka pomocí vlastní ruky. 5 prstů je celek – zautomatizování.
Motivace	Pomůcka pro žáčky 1.ročníku
Postup	Žák si obkreslí na tvrdší barevný papír svou ruku, kterou doplní o ostny na jednotlivých prstech – dračí ostny, doplní také hlavu a ucho. Celé vystřihne. Dolepí z barevných papírů slabé proužky znázorňující oheň, oči dokreslí nebo přilepí a nakonec dopíše číslice.
Mezipředmětové vztahy	Prvouka – části lidského těla Matematika – 1.ročník Dramatická výchova – divadlo

Pracovní list č.	21
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Vodní draci u Kolína
Cíl	Žák se seznámí s kolínskou pověstí. Naučí se využít plastový odpadový materiál. Umí pracovat s prostorem.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní, k řešení problémů.
Výtvarný problém	Vhodné slepení různých materiálů v prostorové tvorbě.
Technika	Prostorová tvorba
Pomůcky	Plastová lahev, papírové ruličky, barevný papír, lepidlo
Vztah k výtvarné kultuře	Estetická výchova, barevná kompozice. Poznávání základních vlastností různých materiálů, rozvíjení citu pro prostor, rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus, kompozice plochy, souměrnost těles. Vytvořit jednoduchý prostorový objekt na základě hry a experimentu. Jedná se o kombinovanou techniku.
Motivace	Pověst o dracích v kolínském znaku. Píseň Kolíne, Kolíne.
Postup	Plastová lahev, papírová rulička se přetvoří do vodního tvora. Pomocí barevných papírů vytvořit vhodné vodní doplňky.
Mezipředmětové vztahy	Český jazyk, literatura, sloh, prvouka – procvičování orientace nahoře, dole, vpravo, vlevo. Matematika – pojmy větší, menší, tělesa. Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí, ekosystémy... Multikulturní environmentální výchova – výběr a kombinace obrazů z hlediska záměru sdě-

	lení. Hudební výchova – píseň Kolíne, Kolíne.

Proč si, děti, myslíte, že má město Kolín draka ve svém znaku?

(Odpovědi žáků 4. 5. ročníku)

Je to strážce. Byl to člověk z Kolína, který se proměňoval na noc v draka a střežil město. Nešťastný hoch, který byl odmítnut princeznou. Protože Kolín bylo odjakživa silné město, nedobytné, proto drak, který tak značí sílu. Protože drak je nepřemožitelný, silný a má autoritu.

Pracovní list č.	22
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Draci a kapři - Já a moje rodina
Cíl	Žák chápe důležitost rodinné sounáležitosti.
Klíčové kompetence	Výchova demokratického občana
Výtvarný problém	Ztvárnění hierarchie členů v rodině. Poměr velikosti ve vztahu k důležitosti.
Technika	Kresba, prostorová tvorba–práce s hygienickými pomůckami, kresba křídou.
Pomůcky	Papír, nůžky, pastelky, křídly, gumové rukavice, provázek, izolepa.
Vztah k výtvarné kultuře	Znázornění rodinné sounáležitosti pomocí kapříků; důležitost vztahů v rodině. Navázání a porovnání rodinných situací u nás a v Japonsku. Hierarchie v rodině.
Motivace	Diskuse o úctě ke starším; prvorození; jedináčci–výhody a nevýhody; více dětí v rodině–výhody a nevýhody. Povídání o vztazích, rodinných sešlostech.
Postup	Žák může vyjádřit svoji rodinu pomocí kapříků seřazených dle velikosti. Kapříky buď nakreslí dle svých možností. Pro prostorovější práci můžeme využít lékařské rukavice, nafouknuté do různých velikostí a následně pomalované barevnými křídami. Všechna tato dílka připevnit na provázek a vystavit tak ve volném prostoru, kde budou díky větru poletovat, vlát, proplovat jako ti kapříci.
Mezipředmětové vztahy	Prv–moje rodina.

Pracovní list č.	23
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Narozeninový drak
Cíl	Žák pochopí důležitost rodinného svazku, rodinných setkání. Dokáže využít symbol draka k vyjádření úcty při oslavě narozenin kamaráda nebo člena rodiny. Chápe důležitost těchto symbolů. ²⁰
Klíčové kompetence	Výchova demokratického občana
Výtvarný problém	Pospojovat jednotlivé části, vybrat vhodné barvy.
Technika	Stříhání, lepení.
Pomůcky	Papírové krabice 2 velikostí, šupiny z barevných papírů, další barevné papíry.
Vztah k výtvarné kultuře	Vztah k jiným kulturám; zvyky, tradice; porovnávání. Drak ochránce, rádce a přítel lidí. Ztělesnění síly, dobroty a přízně.
Motivace	Jakou výzdobou udělat radost kamarádovi. Zorganizovat tematicky zaměřenou oslavu narozenin.
Postup	Výběr vhodných krabiček, nastříhání materiálu – šupin z barevného papíru. Vytvoření dalších částí těla. Nalepení, naaranžování.
Mezipředmětové vztahy	Sloh – povahové rysy zvířat a lidí. Hudební výchova – pohybové vyjádření tance s drakem.

V této činnosti bohužel nedošlo k finálnímu zavěšení, které bylo jedním ze záměrů této činnosti, nicméně ihned na začátku školního roku bude tento drak zdobit atrium naší školy.

²⁰ <http://www.cinske-zbozi.cz/skatule-zajimavosti-m/346-v-cine-jsou-oslavy-narozenin-zcela-jine-nez-u-nas>

Pracovní list č.	24
Třída/Počet dětí	5./12
Téma	Vitráž
Cíl	Žák dokáže pracovat systematicky. Rozvrhne si jednotlivé kroky, dbá o čistotu svého pracoviště.
Klíčové kompetence	Kompetence pracovní a občanské.
Výtvarný problém	Jemná motorika, rozvoj soustředění a trpělivosti.
Technika	Kresba; prostřihávání; podlepení barevnou folií
Pomůcky	Kancelářský papír, tužka, špičaté nůžky nebo vylamovací nožík, izolepa, kancelářské barevné folie.
Vztah k výtvarné kultuře	Krásy naší země; jiný pohled z okna.
Motivace	Čím ozdobit naše školní okna? Využijme to, co známe z hodin vlastivědy, co jsme viděli při návštěvách kostelů či jiných míst, jako je např. nádraží v Poděbradech. Zde se nachází vitráž na 75 oknech. ²¹ Jedná se o nádherné dílo, kterému dominuje král Jiří z Poděbrad. Jehož jsme již také zmiňovali ve spojitosti s draky.
Postup	Nakreslit si obrys draka, zvýraznit konturu, prostřihat či prořezat vnitřní části, podlepit barevnými foliemi. Nalepit na okno.
Mezipředmětové vztahy	Vlastivěda, prvouka

²¹<http://100.ipodebrady.cz/nejvetsi-vitraz>

3. SHRUTÍ DRAČÍHO PUTOVÁNÍ

Vzhledem k časové dotaci na výtvarnou výchovu a pracovních činností tento záměr časově náročný, ale s propojeností s ostatními předměty zvládnutelný. Důležitými okamžiky pro žáky byla motivace, která byla v každé aktivitě obsažena. Žáci byli vždy důkladně seznámeni s důležitými momenty každé aktivity, měli tak pocit sounáležitosti a byli vtaženi do práce. Potřebnost a uznání se poté projeví i při kvalitně odvedené práci. Děti se během aktivit vybavují klíčovými kompetencemi, které se dále rozvíjejí. Jedná se o klíčové kompetence k učení, které se projevují obohacováním svých dosavadních znalostí, upevňují si soustředění a zapamatování. Jedná se o konkrétní zapamatování dračích názvů, zemí a odkud pocházejí.

Další klíčové kompetence, které se při těchto aktivitách rozvíjejí, jsou kompetence k řešení problémů. Žáci si upevňují dovednosti v rozhodování, které vyjádří například výběrem barev nebo výtvarných technik, ale také při rozhodování ve skupinách.

Metodickými materiály jsou pracovní listy a vybrané knihy, dále pak internetové odkazy, s nimiž žáci mají možnost konkrétně pracovat.

Hodnocení prací probíhalo vždy společně, vždy bylo této aktivitě věnováno dostatečné množství času. Žádná z prací nebyla nikdy vyřazena ani jinak slovně napadána. Hodnocením se snažíme spíše motivovat žáky k další práci, neodrazovat je od vlastního výtvarného vyjádření.

Důležitým zájmem bylo také nezahlcování žáků nedůležitými informacemi, proto všechny texty, aj. materiály, které byly při aktivitách použity, byly přímo úměrné k věku žáků.

Nejdůležitější částí projektu je tedy vlastní tvorba žáků, zpětná vazba a prezentace jednotlivých prací.

Zařazování jednotlivých aktivit do ostatních předmětů neproběhlo vždy podle mých představ, nicméně většina činností byla realizována v plném rozsahu a tudíž i propojenost mezi předměty byla splněna.

ZÁVĚR

Tato celoroční aktivita byla pro nás velkým přínosem, velkou inspirací a motivací pro tvorbu dalších celoročních záměrů. Velký podíl na tom mají samozřejmě nejen žáci, kteří se aktivně účastnili všech aktivit, ale také kolegyně.

Pro děti ve škole to bylo něco nového, byla to chuť za poznáním, která nás poháněla k dalším aktivitám. Ne vždy bylo vše snadné. Setkali jsme se s mnohými úskalími, ať už časovými nebo také organizačními.

Ta nás však od dalších podobných aktivit neodradila, naopak jsme se poučili a nabudili k dalším podobným činnostem.

Žáci měli k dispozici velkou řadu informací, které mohli aktivně prožívat, a to bylo velmi přínosné ve smyslu zapamatování si různých informací.

Jedním z našich cílů bylo uvědomit si osobitost tvorby nejen vlastní, ale také druhých, schopnost tolerance v tvorbě jednotlivců i skupin. Uvědomit si vlastní osobnost díky umělecké tvorbě.

Myslím, že mnozí žáci překvapili sami sebe, když dokázali komunikovat, radit si, podporovat se. Slůvka podpory, kterými se mezi sebou podporovali, byla mnohdy důležitější než cokoli jiného.

Celá tato roční aktivita byla o prožitcích, zážitcích, nejen tedy o samotné výuce. Především šlo o to, abychom v žácích vzbudili touhu po poznání a touhu rozšiřovat si obzory díky jiným kulturám, které ač jsou kilometry vzdálené, tak mohou být velmi blízké.

Ne všechny části byly splněny tak, jak jsem si je představovala. Mnohé bylo potřeba upravit během samotného procesu, také využití času bylo potřeba občas přehodnotit. Ale díky spolupráci s kolegyněmi

a s tím, co doplnili sami žáci v průběhu samotné aktivity, vše probíhalo bez větších problémů.

A nejen tedy to dobré, ale i ty maličké zádrhely jsou pro mou práci obrovským přínosem. A nejen pro ni, ale také pro práce další, neboť si troufám říci, že toto nebyla poslední celoroční aktivita, kterou jsme pro naše žáky ve škole připravily.

Motto:

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

(Antoine de Saint-Exupéry, „Malý princ“)

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

- 1 BALEJ, Jan. *Draci z celého světa*. 1. vyd. Ilustrace Vilém Balej. Praha: Magnet-Press, 1994, 69 s., barev. obr.příl. Magnet hobby. ISBN 80-85847-06-x.
- 2 DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Za strašidly do lesů a skal: 50 rodinných výletů*. Vyd. 1., V Praze: Ikar, 2006, 232 s. ISBN 80-249-0520-5. (str. 186-187)
- 3 DRIJVEROVÁ, Martina. *České pověsti pro malé děti*. 2. vyd. , Praha: Sid& Nero, 2006, 31 s. ISBN 80-86753-04-2.(str. 11-13 Bruncvík)
- 4 ERBEN, Karel Jaromír a Lenka KONOPÁSKOVÁ. *Pohádky*. 1. , Praha: Panorama, 1991, [46] s. ISBN 80-7038-282-1. (Drak a carův syn)
- 5 FERKO, Vladimír. *Příběhy dračích císařů: mýty staré Číny*. 1. vyd. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1993. ISBN 8071580074.
- 6 KROLUPPEROVÁ, Daniela. *Dráček Mráček*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2012, 52 s. Sluníčko (Mladá fronta). ISBN 978-80-204-2643-7.
- 7 PLÍVA, Z., DRÁBKOVÁ, J. *Metodika zpracování diplomových, bakalářských a vědeckých prací na FM TUL*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-189-3.
- 8 PROCHÁZKA, Vladimír. *Už to jezdí, létá, pluje*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1968, 215 s.
- 9 REEVE, Philip. *Draci přece nejsou*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011, 170 s. ISBN 978-80-204-2287-3. (str. 26)
- 10 ROESELOVÁ, VĚRA. *Techniky ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1996. s. 128-129. ISBN 80-902267-1-X.

- 11 TOLKIEN, J. *Pán prstenů*. Vyd. 6., V Argu 3. Praha: Argo, 2012, 476 s., [4] s. obr. příl. ISBN 978-80-257-0748-7.
- 12 TOLKIEN, J. *Silmarillion: mýty a legendy Středozemě*. Vyd. 3., V Argu 1., rev. Praha: Argo, 2008, 356 s., 46 s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-257-0749-4.
- 13 ZINNEROVÁ, Markéta. *Drak Mrak*. 1. vyd. Praha: Lidové nakladatelství, 1972, 175 s.
- 14 ZINNEROVÁ, Markéta. *Drak Mrak*. Praha: Supraphon, 1986, 2 MC.

Seznam příloh

1	Příloha A	Obrázek 10 – Stojan na tužky
2	Příloha B	Obrázek 11 – Dračí masopust
3	Příloha C	Obrázek 12 – Dračí počty 1 Obrázek 13 – Dračí počty 2
4	Příloha D	Obrázek 14 - Oslava Nového roku
5	Příloha E	Obrázek 15 – Dračí putování 1 Obrázek 16 – Dračí putování 2
6	Příloha F	Obrázek 18 – Dračí oko NÁHRDELNÍK
7	Příloha G	Obrázek 19 – Odkud vítr fouká ONI-JÓŠÓ
8	Příloha H	Obrázek 20 – Divadelní maska
9	Příloha CH	Ukázka z knihy
10	Příloha I	Obrázek 21 – Jak ubíhá dračí čas
11	Příloha J	Obrázek 22– Nalinkuj si draka 1 Obrázek 24 - Nalinkuj si draka 2 Obrázek 23 - Nalinkuj si draka 3 Obrázek 25 - Nalinkuj si draka 4
12	Příloha K	Obrázek 26 - Závěsná ozdoba
13	Příloha L	Obrázek 27 - Závojnata není pouze ryba
14	Příloha M	Obrázek 28 - Vyšíváný obrázek
15	Příloha N	Obrázek 29 - Obrázek ke Dni otců
16	Příloha O	Obrázek 30 - Znak mého města – MAČIDŽIRUŠ 1I

Obrázek 31 - Znak mého města – MAČIDŽIRUŠI 2

17	Příloha P	Obrázek 32 - Jin-Jang
18	Příloha Q	Obrázek 33 - Jin-Jang SYMBOLSÍLY
19	Příloha R	Obrázek 34 - Jin-Jang
20	Příloha S	Obrázek 35 - Pětihlavý drak počtář
21	Příloha T	Obrázek 36 - Vodní draci u Kolína
22	Příloha U	Pověst o dracích v kolínském znaku
23	Příloha V	Obrázek 37 - Draci a kapři JÁ A MOJE RODINA
24	Příloha W	Obrázek 38 - Narozeninový drak
25	Příloha X	Obrázek 39 - Vitráž
26	Příloha Y	Pracovní list
27	Příloha Z	Ukázka z knihy, z časopisu

Příloha A

Obrázek 10 – Stojan na tužky

Příloha B

Obrázek 11 – Dračí masopust

Příloha C

Obrázek 12 – Dračí počty 1

Obrázek 13 – Dračí počty 2

Příloha D

Obrázek 14 - Oslava Nového roku

Příloha E

Obrázek 15 – Dračí putování 1

Obrázek 16 – Dračí putování 2

Příloha F

Obrázek 17 – Dračí oko

Obrázek 18 – Dračí oko NÁHRDELNÍK

Příloha G

Obrázek 19 – Odkud vítr fouká ONI-JÓŠÓ

Příloha H

Obrázek 20 – Divadelní maska

Příloha CH

Ukázka z knihy:

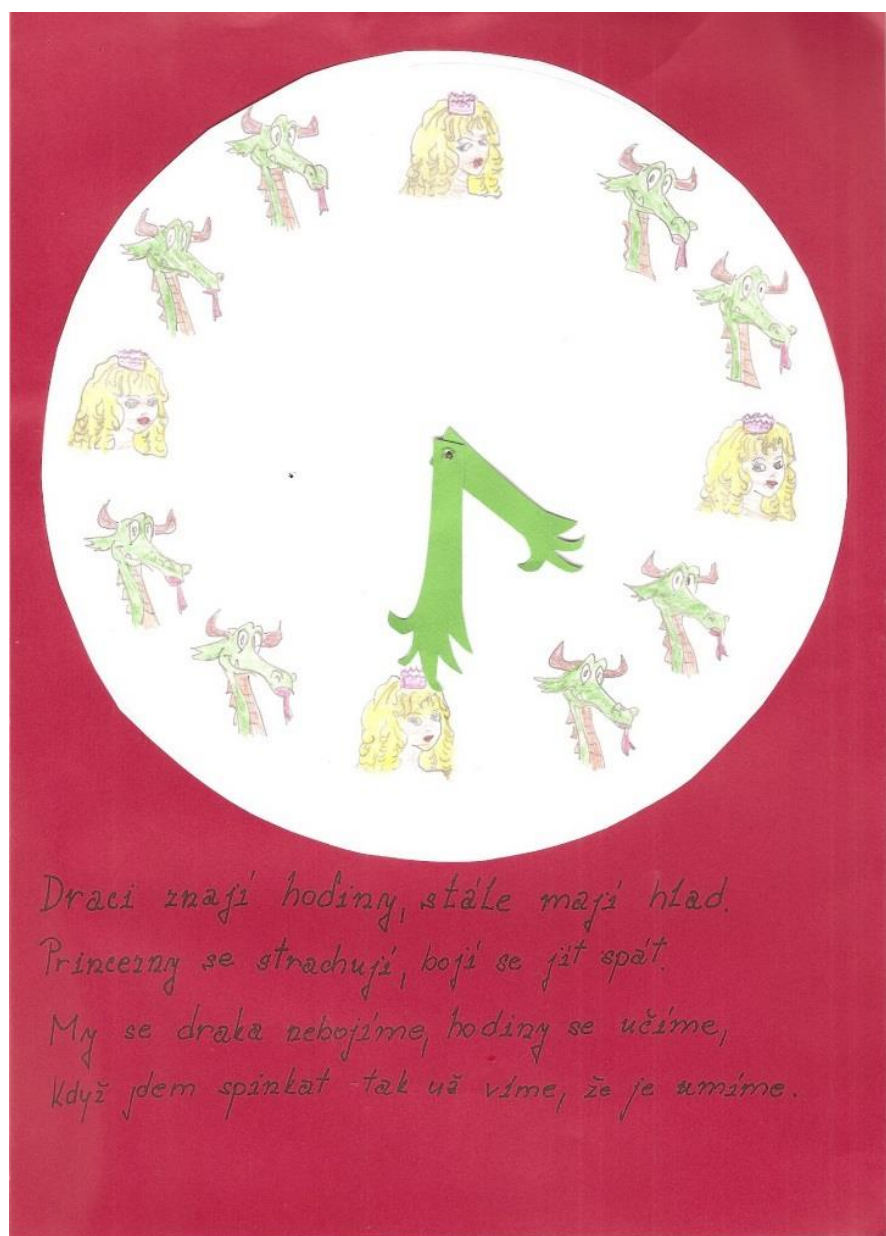
Draci v jezeře

Jezero nad Velkými Karlovicemi bývalo v minulosti podstatně větší než dnes. Není se čemu divit, když zjistíme, čím bylo tak zvláštní. V tom jezeře se totiž rodili a žili draci. Pobývaly tu celé dračí rodiny a ty už potřebovaly nějaký prostor. Zato lidé se tomu místu raději zdaleka vyhnuli a při cestě do hor volili pořádnou okliku, než by riskovali setkání s nějakou nestvůrou. Co měl ale dělat chudák chalupník, který měl pár kroků od jezera své stavení? Copak kvůli tomu zbourá svou chaloupku a přestěhuje se jinam? Nakonec se mu podařilo uprosit černokněžníka, který se o své okolí jinak moc nestaral, jak byl zaujatý svými čarodějnickými pokusy. Nad chalupníkem se ale slitoval, možná byl i trochu ješitný, že on jediný může splnit takovou zakázku. Na dlouhé dny zmizel čaroděj ze světa, jako by ani nebyl. Všechna kouzla pro něho přestala existovat, jen vymýšlel, jak se co nejlépe zhostit svého úkolu. Chalupník se jen modlil, aby černokněžník dodržel slib, jinak by si už nevěděl rady, čaroděj byl jeho poslední záchrana.

Navíc černokněžník za to opravdu nic nežádal. Snad se už trochu nudil a chtěl změnit klima, kdo ví. Nakonec opravdu všechny draky z jezera vylákal a odletěl s nimi někam do daleké ciziny. Od té doby taky už nikdo draka ani čaroděje neviděl. A chalupník? Ten už na stěhování ani nepomyslel. Jen večer co večer ho stále něco přitahovalo ke ztemnělé hladině, díval se na jezero, jako by nevěřil, že nebezpečí už pominulo. Až jednou zavřel oči naposledy a s ním odešla i poslední opravdová vzpomínka na příšery, které tak trápily celý kraj. ²²

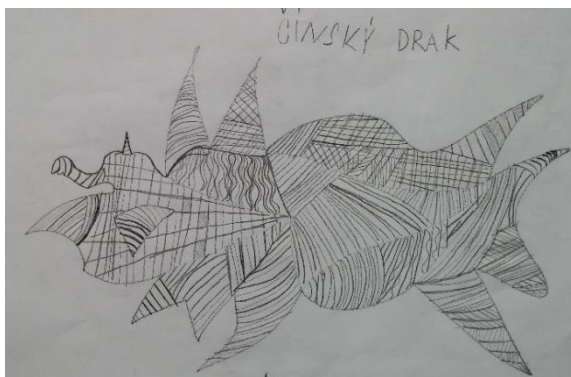
²² DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Za strašidly do lesů a skal: 50 ro-
dinných výletů*. Vyd. 1. V Praze: Ikar, 2006, 232 s. ISBN 80-249-0520-5,
str. 186-187

Příloha I

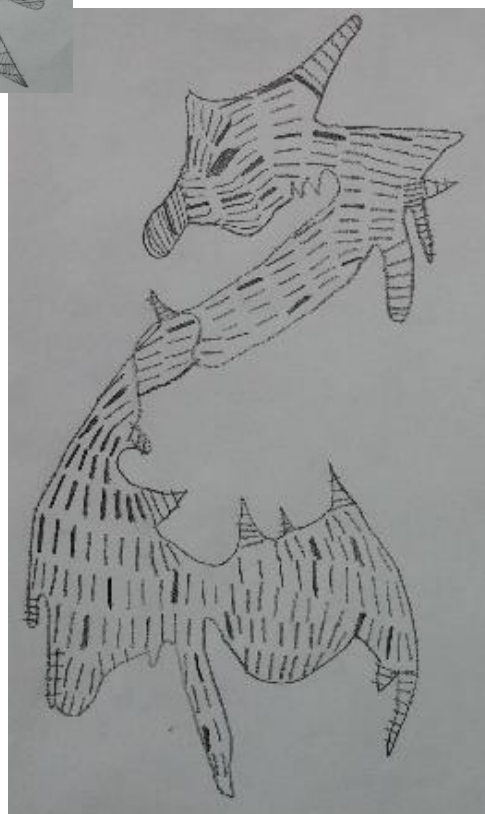
Obrázek 21 – Jak ubíhá dračí čas

Příloha J

Obrázek 22– Nalinkuj si draka 1

Obrázek 23 - Nalinkuj si draka 3

Obrázek 24 - Nalinkuj si draka 2

Obrázek 25 - Nalinkuj si draka 4

Příloha K

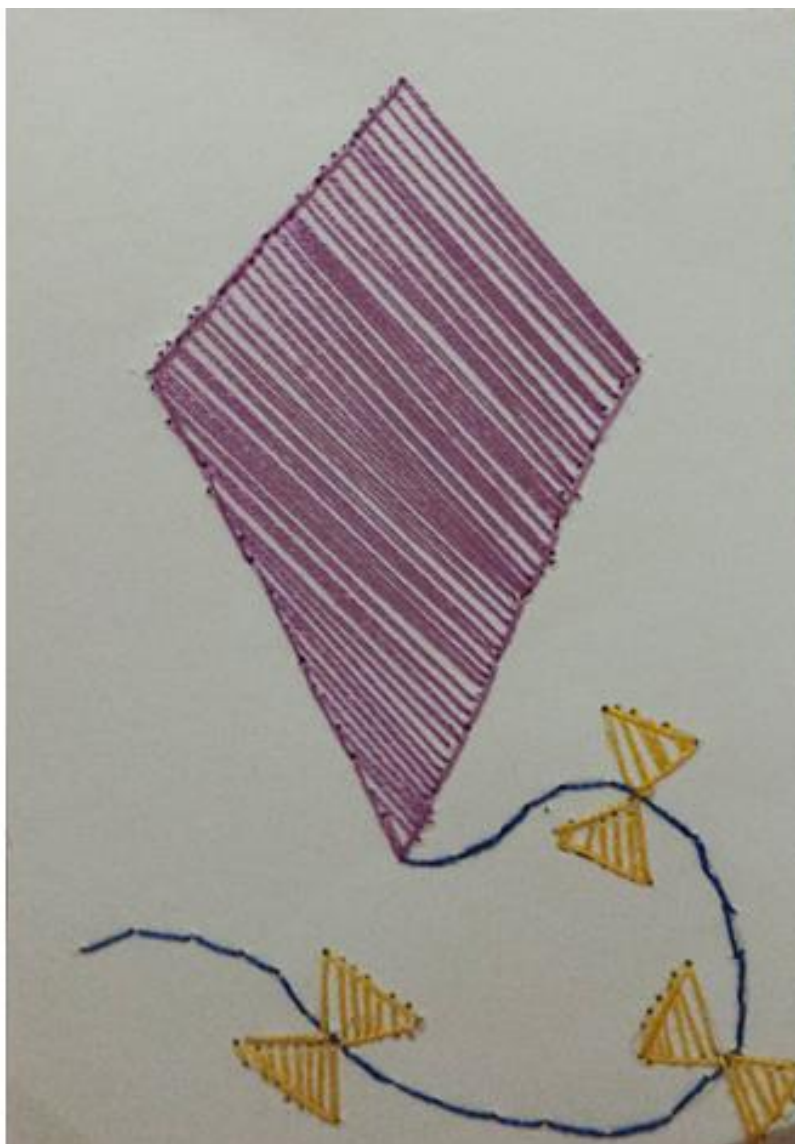
Obrázek 26 - Závěsná ozdoba

Příloha L

Obrázek 27 - Závojnátka není pouze ryba

Příloha M

Obrázek 28 - Vyšívání obrázek

Příloha N

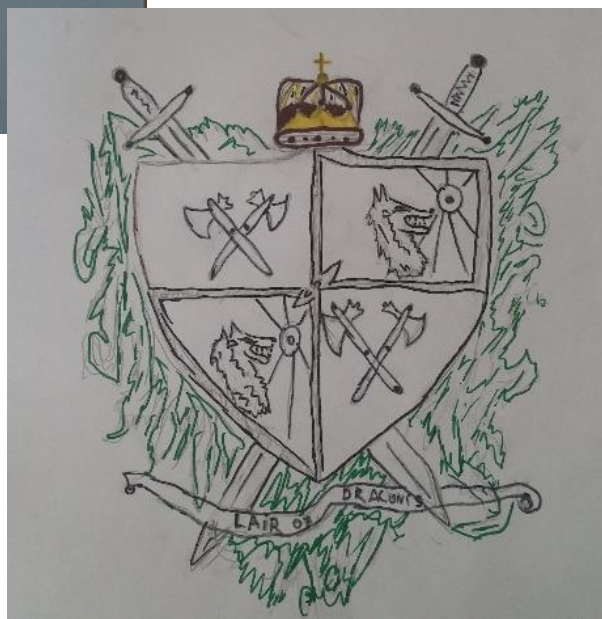

Obrázek 29 - Obrázek ke Dni otců

Příloha O

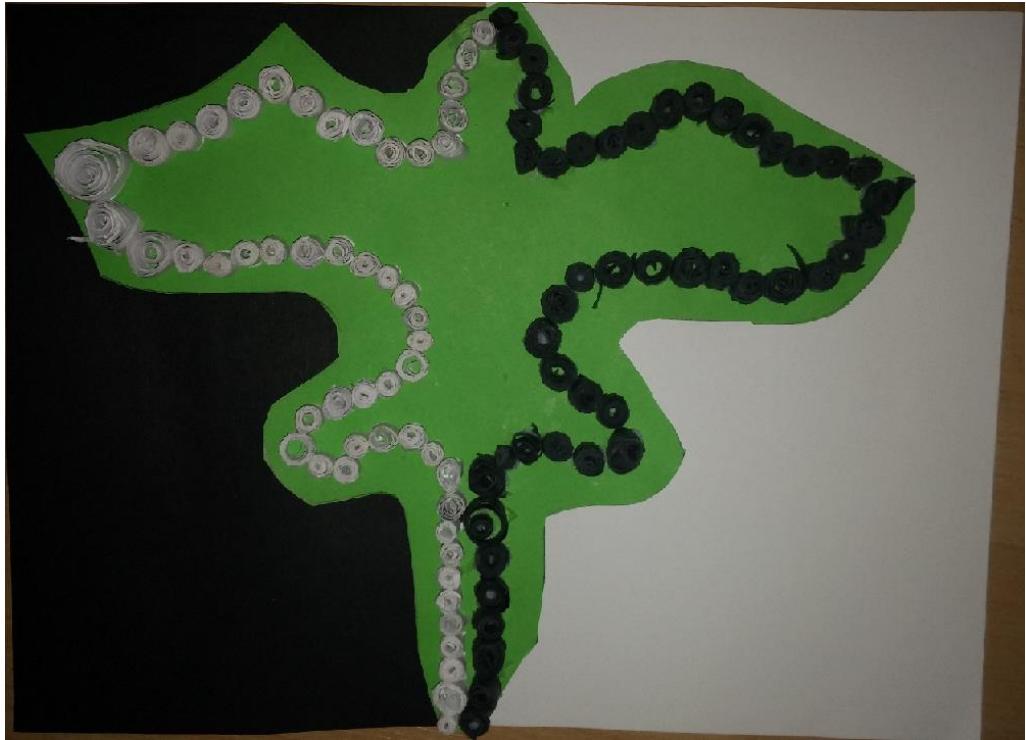

Obrázek 30 - Znak mého města – MAČI-
DŽIRUŠ 1I

Obrázek 31 - Znak mého města – MAČIDŽI-
RUŠI 2

Příloha P

Obrázek 32 - Jin-Jang

Příloha Q

Obrázek 33 - Jin-Jang SYMBOL SÍLY

Příloha R

Obrázek 34 - Jin-Jang

Příloha S

Obrázek 35 - Pětihlavý drak počtář

Příloha T

Obrázek 36 - Vodní draci u Kolína

Příloha U

Pověst o dracích v kolínském znaku²³

*Před dávnými a dávnými časy žil ve sluji pod skálou na břehu Labe u města Kolína drak. Ale nebyl to jen tak obyčejný drak. V noci totiž získával lidskou podobu a navštěvoval lidi ve městě, kterým nosil různé dárky. Lidé ho proto měli rádi. Nikoho nenapadlo přemýšlet nad tím, proč ho vidí jenom v noci. Jednou se stalo, že v okně spatřil krásnou dívku, zamiloval se do ní a ona do něj. Každou noc jí potom navštěvoval pod oknem. Dívka se však po čase začala vyptávat, proč za ní chodí jenom v noci. Drak se zpočátku vymlouval, že přes den odjíždí z města za prací a vrací se až po setmění. Jenže dívce to nestačilo a tak dlouho naléhala, až jí nakonec prozradil, že je přes den drakem a jen přes noc může svou dračí kůži soléct. Té kletby být drakem by ho mohla zbavit pouze dívka, která by se za něj provdala. Dívce to nevadilo a ráda mu slíbila, že si ho vezme za manžela. Otec dívky byl městským rychtářem a již měl pro dceru vyhlédnutého ženicha mezi bohatými kupci. A tak když přišel drak v lidské podobě požádat o dívčinu ruku, vyhnal ho rychtář z domu, že dceru dá jen tomu, kdo má v truhlicích zlato a ne kamení. Drak zmizel a do města se již více nevrátil. Nešťastná dívka ho každý večer čekala a když se ho za celý měsíc nedočkala, skočila z nešťastné lásky do Labe. Protože však draka opravdu milovala, díky kouzlu se také proměnila v draka a od té doby bývalo vidět za ranního rozbřesku u Labe draky dva. Stávali na břehu s jejich hlavy se k sobě láskyplně vinuly. Lidé z okolí věřili, že kdo je spatří, bude mít šťastný život. A proto dali kolínští jejich podobu i do městského znaku*²⁴.

²³<http://cestyapamatky.cz/kolinsko/kolin/povest-o-dracich-v-kolinskem-znaku>

²⁴<http://www.krasnecesko.cz/znakypopis.php?id=5649>

Příloha V

Obrázek 37 - Draci a kapři JÁ A MOJE RODINA

Příloha W

Obrázek 38 - Narozeninový drak

Příloha X

Obrázek 39 - Vitráž

Příloha Y

Pracovní list

DRAKOVINY/SLOŽENINY - Určování mluvnických kategorií

Jméno:

Doplň správné tvary podstatných jmen:

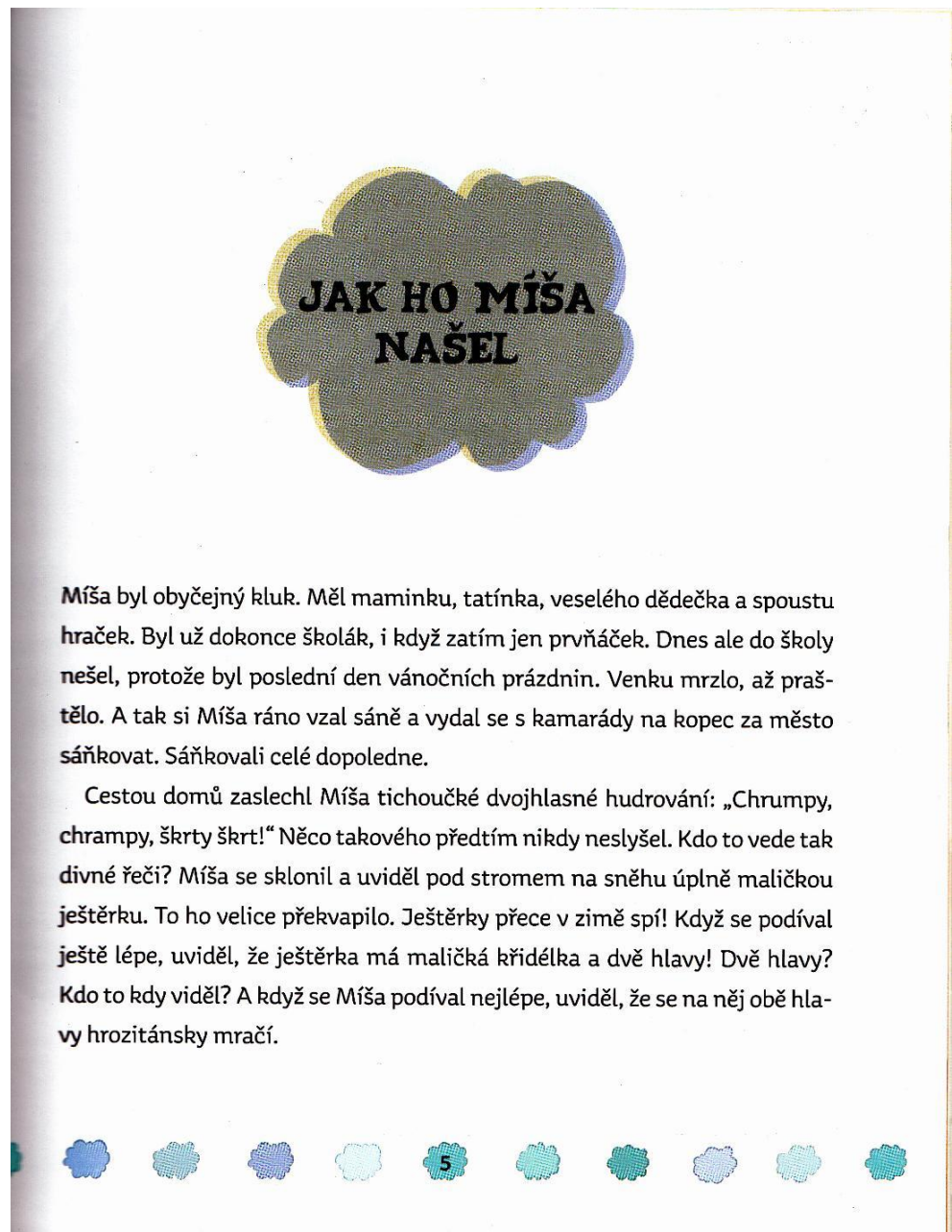
	PÁD	?	ROD	VZOR
princeznožrout	3.p., č.j.			
zubatec	4.p., č. mn.			
strachobluda	7.p., č. mn.			
špicoroh	2.p., č.j.			
kostižravec	1.p., č.mn.			
kostizubka	5.p., č.mn.			
ohňochrlič	6.p., č.j.			
temnotvor	3.p., č.j.			
slunceboj	4.p., č.mn.			
stínoběžec	7.p., č. mn.			
temnočepelák	2.p., č.j.			
štítohrud'	1.p., č.mn.			
obrnětec	5.p., č.mn.			
krvemor	6.p., č.j.			
králozhouba	3.p., č.j.			
vejcorod	4.p., č.mn.			
šupináč	7.p., č. mn.			

Příloha Z

Ukázka z knihy Dráček Mráček

Ukázka z časopisu Sluníčko –Dráček Mráček–Jsou v moři netvoři

s. 32–33, Sluníčko 5/2012

pěšíňka zmizela. Objevuje se totiž jen o Vánocích. Budu tady muset zůstat celý rok... A je mi hrozná zima!“

Míša si sundal palčák a opatrně do něj dráčka posadil. Obě hlavy vykukovaly z rukavice jako rozčepýřená kuřátka z kurníku. „Děkujeme!“ řekly dvojhlasně.

„Víš co, dráčku? Vezmu tě k sobě domů!“ napadlo Míšu. „Je tam teplo a tady by tě nejspíš někdo zašlápl. Udělám ti doupě v teráriu. Rodičům řeknu, že jsi ta ještěrka, kterou společně chováme ve třídě. Moc si tě prohlížet nebudou. Mají tolik práce, že nevědí, kde jim hlava stojí. Vůbec si nevšimnou, že ty máš hlavy dvě. Jak se jmenuješ?“

„Nemám žádné jméno,“ odpověděly hlavy dvojhlasně. „Maminka mi říkala dráčku. Ale ty mi můžeš říkat třeba Strašlivý netvore!“

Míša se usmál: „Raději ti budu říkat dráčku Mráčku. Protože ses na mě tolik mračil, když jsem tě našel.“

„Co koukáš!“ rozkřikla se nazlobeně jedna hlava.

„Jdi si po svých!“ zaprskala druhá hlava. A obě dvě hlavy se zamračily ještě strašlivěji. Šel by z nich strach, kdyby ovšem nebyly tak maličké. Míša se sklonil, opatrně ještěrku zvedl a položil si ji do dlaně.

„Jak to, že máš dvě hlavy a křídla?“ zeptal se. „A vůbec – jak to, že mluvíš? Ještěrky přece nemluví!“

Obě hlavy se na sebe uraženě podívaly:

„Ještěrky?“ zopakovala první hlava nevěřícně a zakroutila sebou.

„Nejspíš nikdy neviděl draka,“ usoudila druhá a pokývala sebou.

„Ty jsi drak?“ zeptal se Míša. Nějak se mu to nezdálo. Každý drak, o kterém zatím slyšel, byl strašlivý. Tohle stvoření bylo přímo roztomilé.

„Jsem děsivá saň!“ odpověděly obě hlavy dvojhlasně.

Míša se rozesmál.

„Tedy budu, až vyrostu!“ doplnily hlavy. „Zatím jsem ještě dračí dítě. Teprve se učím chrlit oheň. Ale už mi vyrašila křídla. Jen létat zatím ještě nedovedu...“

Míša údivem otevřel pusu. „A co děláš tady, dráčku?“ zeptal se.

Obě hlavy se smutně sklopily k zemi. „Já jsem se ztratil,“ přiznala tiše první hlava. „Utekl jsem mamince ze sluje a kouzelnou pěšinkou jsem se dostal až do světa lidí.“ Druhá hlava zkroutěně pokračovala: „Když jsem se chtěl vrátit zpátky, kouzelná

Jsou v moři netvoři?

Míša a dráček Mráček se díky kouzelné lužce ocitli na palubě velké lodi uprostřed moře. Voda kolem nich nebrala konce. Vlny se vlnily a loď se houpa a jako obří houpačka. Dráček s Míšou se museli pevně držet zábradlí, aby nespadli.

„Míšo“ zašeptal přškrčeným hláskem dráček, „nemohi bys, prosím, to houpaní zastavit? Zvedlá se mi žaludek.“

To by Míša rád udělal, jenomže nevěděl jak.

„Namaluj menší vlny!“ poradil mu dráček.

Míša tedy velmi opatrně vytáhl z kapsy papír s namalovanou loďí a kouzelnou lužku.

Jednou rukou se držel zábradlí a druhou rukou srovnal vlny.

Lustou rovnou.

žánou. Houpaní okamžitě ustalo. Dráček s Míšou se s úlevou posadili. Uf. Konečně klid. Oba se rozhlíželi po moři.

Vypadalo dost dohodruždně. Chvilí bylo úplně klidné, ale najednou se zase prudce rozvlnilo. Loď se znovu rozhoupa a Dráček s Míšou se jen taktak snažili zachytit zábradlí.

Z vln vyskočila pňišena. Ve vzduchu se rozhlédla a vyrazila směrem k loďi.

Byla obrovská a blížila se rychle. Dráček s Míšou se vyděšili.

„Honem namaluj něco, co tu oblohu zažene!“ vykřikl dráček.

„Honem namaluj něco, co tu oblohu zažene!“ vykřikl dráček.

„Honem namaluj něco, co tu oblohu zažene!“ vykřikl dráček.

DRÁČEK MRÁČEK

Miša se snažil z kapsy vytáhnout tužku. Ale protože měl ze strachu zpodené ruce, tužka mu vykouzla z prstů a zůstala v kapsě. Přehra už byla před ním. Zašplouchala vlnam. Vystříbila tlámu z moře a usmíval se. „Aho, lidi!“ pravila kupodivu přátelským velrybím hlasem.

Miša s dráčkem v sešle na zábradlí. Miša údivem otevřel pusku, dráček všechny tři tlámy.

„menuj se Jonáš!“ představila se přišera rdoohlé. „Jsem miša“ velrybák.

„Dobry den!“ odpovíděli mu dráček s Mišou zároveň a počít ještě nevycházeli z úžasu. Viny pomalu ustávají a velrybák Jonáš se na ně díval smutnými očima.

„Nepotkali jste prasim na své cestě mou milou ženu velrybu Růženu?“ zeptal se a oči se mu zamílily žalem. „Ztratila se mi za jedné velké bouře. Odšplouchla ji ode mě doprovází vlna. Od té doby ji hledám.“ Miša zavrtěl hlavou a dráček zavrtěl všemi třemi hlavami.

Velrybák sklesl pokrčil svým ploutvemi.

„No, nicá se nic děkl. Budu muset pávat a ošl hledat.“

Potom si povzdekl. „Taková škoda, že tohle moře je nekonečné.“

V tu chvíli Miša něco napsal do.

„Kdyby moře bylo menší, řekla bych, že by tady kousek od nás končilo, tak byste našel svoji ženu rybníka?“ zeptal se velrybáka.

„To určitě!“ odpovídal velrybák. „Takové menší moře bych přeplul na to lara jenomže kdy? je moře nekonečné, možná svoji ženu nikdy nenajdu.“ povzdechl si.

„Ale najdete!“ odpovídal mu Miša a usmál se. Potom vytáhl z kapsy papír a kouzelnou tužku. Do svého obrázku přimaloval vedle lodi břeh s mostek. Najednou bylo moře mnohem menší, skoro malé.

Velrybák Jonáš byl tak překvapený, že se náhle zapomněl zaradovat. Na chvíli se dokonce ocíl na měšně, ale Miša s dráčkem ho rychle vyložili zpátky do vody, aby neuvázl.

Velrybák jim počekoval, vesele zamával ploutví a zmizel ve vodě. Za chvíli se v dle v moři objevily dva velrybí vodotrysky. Velrybák konečně našel svoji velrybu. To bylo radostí.

„Nekonečno, to není dobrá velkost pro ponádkový svět.“ zamhlesl dráček zamýšleně.

„Máš pravdu, dráčku!“ odpovídal mu Miša.

„A e našel jsem to moře pěkně ukončí.“

Ode té doby Miša už vždycky pokračoval na to, aby jeho obrázky měly začátek i konec. Přitom společně s dráčkem Mráčkem vystoupil do mostku na neznámé poště. Do nové pohádkové země.